

ÅRSBERETNING 2013

Finansieringsselskapenes Forening

Leder har ordet

2013 ble resultatmessig nok ett godt år for medlems-selskapene. I industrilandene opplever man nå et opp-sving. Dette skyldes en fortsatt svært ekspansiv pengepolitikk i kombinasjon med en gradvis nedbyg-ging av ubalansene etter boomårene på midten av for-rige tiår. Oppsvinget har også nådd eurosonen. Selv om veksten er på vei opp, borger høy gjeld, stramme budsjetter, mye ledig kapasitet og stram kreditt for at veksten blir beskjedne. Det er fortsatt en avventende holdning i næringslivet til nye investeringer. Året har vært preget av at medlemsselskapene fortsatt har fokusert på kvalitet i porteføljen fremfor volumvekst. Tapsutviklingen er under kontroll.

Norsk økonomi kjølnet i løpet av fjoråret, og ved inngangen til 2014 er vi inne i en lavkonjunktur. Arbeidsledigheten ventes å stige videre frem til slutten av 2015, og kostnadsveksten blir ikke høy nok til å få inflasjonen opp til målet. Temperaturen i boligmarkedet har sunket betraktelig det siste halvåret, og vi anslår at prisene avtar videre frem til slutten av neste år.

Med en oljeboom på hell, kan lavkonjunktoren vedvare de neste tre årene. Det ventes en lav årlig vekst med fall i både olje- og boligin-vesteringer, og lav vekst i bedriftsinvesteringene. Fortsatt lave renter og en ekspansiv finanspolitikk vil bidra til å løfte offentlig etterspørsel og privat forbruk.

Flere av medlemsselskapene forventet en flat utvikling av volum i 2013 og la opp sine budsjetter i tråd med det.

Godt nybilsalg og økende etterspørsel etter bilfinansiering så vel som forbrukslån og jevnt høyt bruk av fakturerings- og kredittkort har gitt medlemsselskapene et godt år på privatsiden.

Bedriftenes investeringer i nye driftsmidler var også i 2013 forsik-tige. Markedet er fortsatt godt innenfor oljerelatert industri, men bransjen vil bli fulgt nøye i tiden fremover. Innen transport og bygg og anleggsnæringen har det vært en stabil utvikling i 2013.

Nye leasinginvesteringer har tatt seg opp igjen i løpet av 2013, all-ikevel forventes noe lavere investeringsvilje inn i 2014. Medlemsselskapene opplevde en forbedring i mislighold og tap, og med fortsatt gode rentemarginer har året total sett medført posi-tive resultater for medlemsselskapene.

Samlet sett ble 2013 et godt år i en krevende tid, og medlemssel-skapene står godt rustet til å styrke sin posisjon som finansie-

ringskilde og bidra til at bedrifter og husholdninger får dekket sine finansieringsbehov.

Finansieringsselskapenes Forening skal gjøre sitt for å bidra til å legge forholdene best mulig til rette for at medlemsselskapene skal kunne utvikle sin virksomhet i et skiftende marked. Det innebærer blant annet å fortsette arbeidet med å sikre gode rammebeting-elser for medlemsselskapene og følge utviklingen i det europeiske finansmarkedet på nært hold.

Det er fortsatt knyttet stor usikkerhet til videre utvikling, omfang og varighet av krisen i Europa og påvirkningen på norsk økonomi og våre medlemsselskapers virksomhet. 2014 blir uansett et spen-nende år hvor medlemsselskapene nok et år blir satt på prøve i for-hold til å drive lønnsom og god forretning i et krevende marked.

Vi vil takke medlemsselskapene for et godt gjennomført arbeidsår, i visshet om at de står godt rustet til å fortsette å høste av mulig-hetene det nye året vil bringe.

Anne-Lise Løfsgaard

Adm. direktør

FINFO

Finansieringsselskapenes Forening skal være en naturlig interesseorganisasjon for alle finansieringsselskaper, banker og andre selskaper som driver med slik virksomhet i Norge. Gjennom høy kompetanse og markedskunnskap skal foreningen overfor omverdenen fremstå som en representant for bransjen, mens foreningen innad skal formidle kunnskap og bidra til en felles bransjekultur med sunn konkurranse selskapene i mellom.

Hovedtrekk

Hovedpunkter 2013

- Resultatmessig nok et godt år for finansieringsselskapene
- Rentemargin på et fortsatt høyt nivå og kontroll med mislighold og tap
- Investeringslyst delvis tilbake i næringslivet
- Privatmarkedet opprettholdt etterspørselen og sikret finansieringsvolumer på nivå med fjoråret
- Forvaltningskapitalen øker

Tall i prosent av gjennomsnittlig forvaltningskapital	2009	2010	2011	2012	2013
Rentenetto ¹⁾	4,9%	4,4%	4,1%	4,4%	4,3%
Driftsresultat før tap ¹⁾	2,9%	2,7%	2,4%	2,5%	2,6%
Tap ¹⁾	1,1%	0,9%	0,5%	0,5%	0,5%
Resultat av ordinær drift før skatt ¹⁾	1,9%	2,1%	2,1%	2,0%	2,1%
Tall i mrd kroner	2009	2010	2011	2012	2013
Resultat av ordinær drift før skatt ¹⁾	3619	3874	4227	4804	5690
Medlemsselskapenes samlede forvaltningskapital pr 31.12 ¹⁾²⁾	201,8	212,5	232,8	254,5	281,8
Nye leasinginvesteringer totalt	29,5	31,6	36,7	38,8	40,2
Nye leasinginvesteringer personbiler	6,5	9,5	10,6	11,4	12,4
Nye investeringer - andre utlån (billån og øvrig utlån)	27,9	29,9	36,4	38,3	36,3
Factoringomsetning inkl. bloc-factoring	126,8	117,9	126,9	132,9	136,6
Factoringutlån	5,6	5,6	5,8	6,5	5,4
Kredittkort, total omsetning (internasjonale og innenlandske)	57,9	64,7	80,9	86,8	103,2
Kortbaserte utlån og blancokreditter, utestående lånevolum	32,7	34,7	36,6	44,2	48,7

1. Foreløpige tall for 2013
2. Forvaltningskapitalen for filialer er beregnet
Kilde: Finansieringsselskapenes Forening

Virksomhetsområdene

Leasing:

- Sterk posisjon som finansieringsløsning for næringslivet
- Industrielt utstyr, maskiner og transportmidler har tatt tilbake sin dominerende rolle som leasingobjekter
- Tilfredsstillende inntjening og lave tap
- Redusert ordresreserve inn i 2014 sammenlignet med et normalår

Bilfinansiering:

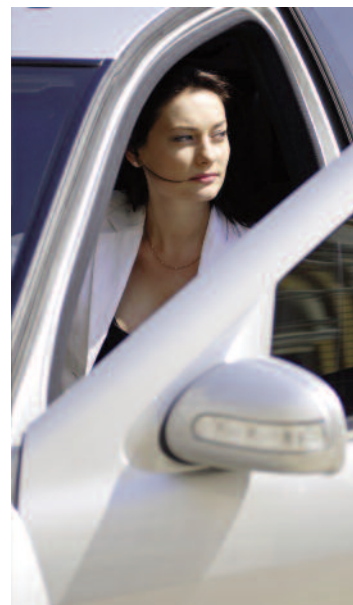
- Fortsatt økning for leasingfinansiering av personbiler
- Leasing av transportmidler viser en svak tilbakegang
- Stort nybilsalg bidro til vekst i finansieringen av biler til privatpersoner
- Medlemsselskapene fortsatt dominerende finansieringskilde i bilmarkedet

Factoring:

- Dempet omsetning og utlån, og på et fortsatt lavt nivå
- Fakturamengde på litt lavere nivå enn de to foregående årene
- Nettbaserte factoringløsninger øker produktets attraktivitet blant bedriftene
- Oppmerksomhet om factoring som aktiv del av bedriftens finansstrategi

Kreditt- og betalingskort:

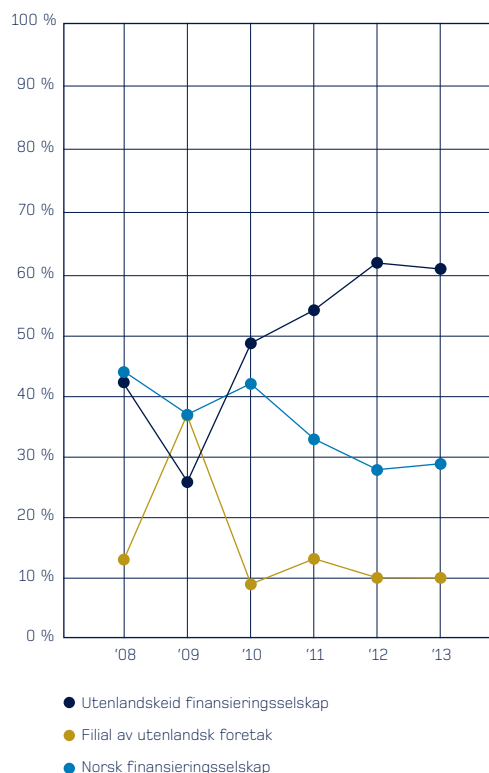
- Sterk økning i antall internasjonale fakturerings- og kredittkort og fortsatt omsetningsvekst
- Den kortbaserte utlånsveksten fortsatte i 2013
- Tapsprosent fortsatt lav
- Internasjonale kort brukes hyppigere
- Internasjonale kreditt- og faktureringskort attraktive som betalingsmiddel og finansieringskilde

Året i korte trekk

JAN	Ny prisopplysningsforskrift med plikt for alle tjenesteytere om å offentliggjøre fullstendige priser. Finansforetak pålegges å benytte Finansportalen. Finansdepartementet fremmer krav om endringer i FinKN for å styrke forbrukernes stilling.
FEB	ESA påpeker at norske avgiftsregler for leasede kjøretøy er i strid med EØS-avtalen. Lagmannsretten aksepterer at man kan ha avtalevilkår om endring av rentemargin i NIBOR-avtaler
MARS	Høyesterett avgjør med endelig virkning at finansforetak med delt virksomhet ikke uten videre kan benytte omsetningstall for fordeling av inngående mva. Finfo ber departementet om overgangsregler
APRIL	Finansdepartementet endrer forsinkelsesrenteloven slik at forsinkelsesrenten mot forbrukere i praksis stiger med ett prosentpoeng.
MAI	Sjur Loen, Nordea Finans velges til formann på Finfos årsmøte i Trondheim. IFRS legger frem nytt forslag om internasjonale regnskapsregler for leasing.
JUNI	Finanstilsynet sender ut nye retningslinjer for fakturering av kredittkortgjeld.
JULI	Endring av norske kapitalkravforskrifter parallellt med CRD IV. Fortsatt politisk vanskelig å ta CRD IV inn i EØS-avtalen. EU-kommisjonen legger frem forslag til nytt Betalingstjenestedirektiv (PSD 2)
AUG	Departementet styrker forbrukernes stilling i Finansklagenemnda ved at førsteinstansbehandling i domstolen skal dekkes av finansforetaket dersom sistnevnte velger ikke å følge avgjørelse i nemnda.
SEPT	Forbrukerombudet publiserer oppdatert Veiledning for markedsføring av kreditt.
OKT	Årsmøte i Leaseurope og Eurofinas i Roma. Regjeringen Stoltenberg legger frem forslag om gjeldsregister som trekkes av ny regjering.

Medlemsselskapenes utlånsvolum (andel fordelt på gruppe)

NOV Finanstilsynet legger frem undersøkelse som viser at ingen foretak som formidler forsikring (agenter) følger regelverket helt ut.

DES Stortinget vedtar mva-fritak for leasing av el-biler. Regjeringen innfører krav om motsyklisk kapitalbuffer som et ledd i tilpasning til CRD IV. Barne-, likestillings- og inkluderingsminister Solveig Hole forteller på møte hvor Finfo deltok at nytt forslag til gjeldsregister vil komme.

Kort om Finfo

FINFO (Finansieringsselskapenes Forening) er en bransjeforening for finansieringsselskaper som driver virksomhet i Norge. Medlemmer kan være finansieringsselskaper eller andre finansinstitusjoner med konsesjon i Norge som driver virksomhet innenfor områdene leasing, faktoring, lån mot salgspant, kredittkort, innløsningstjenester og annen forbrukerfinansiering.

Foreningen har også anledning til å oppta filialer etablert i Norge av utenlandske finansieringsselskaper eller andre finansinstitusjoner som driver virksomhet innenfor disse områdene. Det er en forutsetning for medlemskap at virksomheten står under tilsyn av Finanstilsynet eller

tilsvarende myndighet i utlandet, og er underlagt krav til egenkapital og regnskapsoffentlighet.

Foreningen dekker ca. 90 % av markedet og hadde ved utgangen av året 36 medlemmer – 22 norsketablerte foretak og 14 filialer av utenlandske kredittinstitusjoner. Foreningen ivaretar medlemmenes interesser overfor myndighetene og er høringsinstans for lovforslag som berører selskapenes virksomhet. Medlemmene ytes bistand i spørsmål av juridisk, regnskapsmessig og administrativ karakter. Foreningen er medlem i de europeiske organisasjonene Eurofinas og Leaseurope, og er dessuten medlem av Finansnæringens Hovedorganisasjon.

Medlemsselskapenes virksomhet 2013

Krisen i Europa har fortsatt satt sitt preg også på 2013 med dempet investeringslyst både i næringslivet og hos husholdningene. Medlemsselskapene fikk i 2013 økte nysalgsvolumer både i privatmarkedet og bedriftsmarkedet. Samlet forvaltningskapital økte med nesten 11 % i 2013 og har økt med 41 % siden finanskrisen i 2008. Samlet sett ble 2013 nok et godt år for medlemsselskapene med god rentemargin og fortsatt kontroll på mislighold og tap på utlån. Internasjonal økonomi viser tegn til bedring inn i 2014, mens norsk økonomi viser en stagnasjon. Dette gjør at medlemsselskapene må forvente nok et utfordrende år.

Hovedtrekk

Tilfredsstillende lønnsomhet

Med et samlet driftsresultat før skatt på 5,7 mrd. kroner ble 2013 nok et godt år for medlemsselskapene året sett under ett. Resultatet utgjorde 2,12 prosent av gjennomsnittlig forvaltningskapital (GFK) mot 1,98 prosent året før.

Markedet for finansieringsselskaper er sammensatt, og det er derfor store variasjoner mellom enkeltelskaper både når det gjelder resultat og balanse. Medlemsselskapene fikk samlet sett også i 2013 den relativt sett beste inntjeningen av alle grupper finansinstitusjoner.

Økning i mislighold og tap på utlån

Bokførte tap på utlån for våre medlemsselskaper er fortsatt lavt i 2013 og utgjorde 0,52 prosent av GFK mot 0,53 prosent året før. Brutto misligholdte lån pr. 30 dager utgjorde i følge Finanstilsynet 6,4 prosent av brutto utlån for de norske finansieringsselskapene de rapporterer for ved utgangen av året, mot 8,5 prosent året før. Tapsomfanget vurderes å ligge på et forsvarlig nivå for medlemsselskapene.

Stabil forvaltningskapital og betryggende soliditet

Medlemsselskapenes forvaltningskapital vokste med nesten 11 prosent gjennom 2013 mot 6 prosent året før. Samlet beregnet forvaltningskapital utgjorde ved utgangen av året 281,2 mrd. kroner. Gjennomsnittlig kapitaldekning for de av medlemsselskapene som er aksjeselskaper var 20,1 prosent ved utgangen av 2013 mot 15,2 prosent året før. Myndighetenes minstekrav er 8 prosent.

Leasing

Investeringsvilje på vei tilbake

Leasingfinansiering av nye driftsmidler økte med 3,9 prosent på årsbasis som er en videre oppgang i forhold til fjoråret og endte på 40,3 mrd. kroner i 2013. Vi ser en økning innenfor områdene industrielt utstyr og maskiner og personbil. Transportmidler og kontor og data viser en svak tilbakegang. Dette tyder på at investeringsviljen i næringslivet er mer avventende enn tidligere. Leasing av personbiler har fortsatt den positive utviklingen, og endte opp med en økning på 8,8 %

Bredt spekter av leasingobjekter

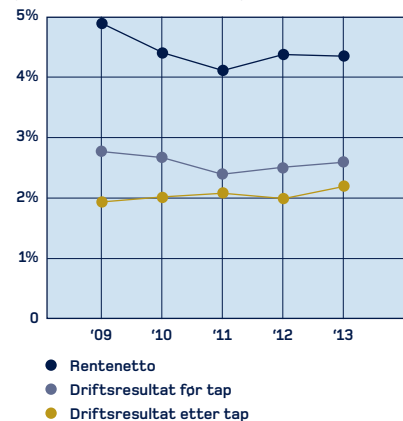
Medlemsselskapenes leasingportefølje økte med 5 prosent i 2013 etter en økning på 2 prosent i 2012. Porteføljen utgjorde 90 mrd kroner ved slutten av året. Industrielt utstyr og maskiner utgjør 33 prosent av porteføljen, mens personbiler og landtransport følger deretter med henholdsvis 26 prosent og 28 prosent. Industrien og servicenæringen er de næringene som i størst grad benytter leasing til finansiering av driftsmidler.

Betydelig andel på leasing

Næringslivsinvesteringene i transportmidler, maskiner og utstyr i Norge utgjorde i følge Statistisk Sentralbyrå til sammen 128 mrd. kroner i 2013 (foreløpige tall) mot 119 mrd. kroner året før. Medlemsselskapene leasingfinansierte 31 prosent av disse investeringene, og har dermed en solid posisjon som finansieringskilde for næringslivet. Internasjonalt har denne finansieringsformen tradisjonelt hatt en sterkere posisjon enn i Norge, men de senere års utvikling viser at leasing har styrket sin posisjon som finansieringsform blant norske bedrifter.

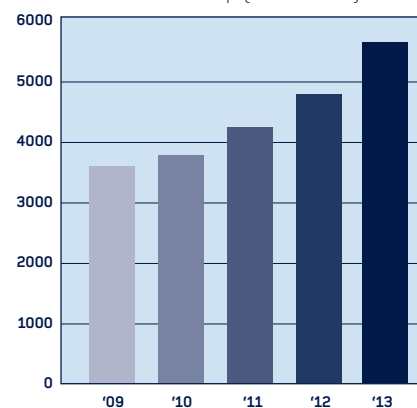
Rentenetto og driftsresultat

I prosent av gjennomsnittlig forvaltningskapital for medlemsselskapene

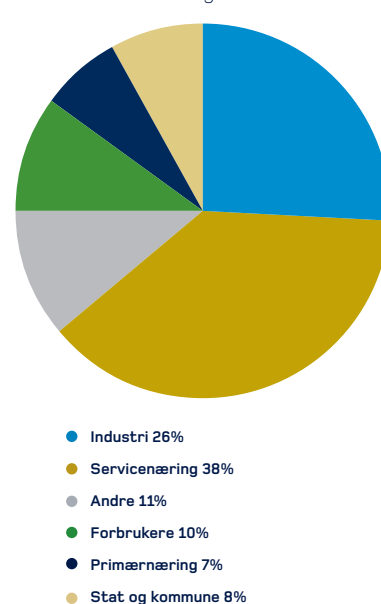
Resultat av ordinær drift

Driftsresultat etter tap (mill. kroner)

Nye leasinginvesteringer

Fordelt etter næring

Bilfinansiering

Nybilsalget ga ny giv

Det ble solgt 142 151 nye personbiler i 2013 mot 137 967 året før. Dette er en økning på 3 prosent. Ikke siden 1986 har det vært solgt flere personbiler i Norge. Investeringslysten i bil er tilbake for både privatmarkedet og næringsmarkedet.

Salget av brukte biler viste også i 2013 en positiv utvikling og endte på 430 008 eierskrifter mot 418 248 året før. Antall bruktimporterte biler sank med 0,8 prosent sammenlignet med fjoråret og endte på 30 312 biler for 2013.

Medlemsselskapene finansierte gjennom lån og leasing 76 673 nye og bruktimporterte biler (44 prosent) og 100 363 brukte biler (23 prosent) i 2013. Medlemsselskapenes biladministrative løsninger for bedrifter omfattet 47 192 biler ved utgangen av 2013 mot 50 524 biler året før.

Personbilleasing stadig mer populært

Leasing av personbiler utgjorde 12,4 mrd. kroner i 2013 en økning på 8,8 prosent fra fjoråret. Privateleie økte også i 2013 og utgjør nesten 41 % av finansiert volum gjennom medlemsselskapene. Leasing av transportmidler under 3,5 tonn, som i hovedsak består av varebiler, gikk ned med 0,8 prosent gjennom 2013. Transportbransjen og bygg- og anlegg benytter tradisjonelt sett i stor grad leasingfinansiering av arbeidsbilene og det blir spennende å se om nedgangen av i gangsatte boliger vil påvirke salget av varebiler neste år.

Stor andel private billån

Både bedrifter og privatpersoner velger å lånefinansiere bilkjøp gjennom medlemsselskapene, og billånene sikres i stor grad gjennom salgspant. I 2013 var andelen private billån tilnærmet lik året før på 84 prosent.

Salget av nye billån gjennom medlemsselskapene økte med 2,9 prosent i 2013 og utgjorde 31,6 mrd. kroner. Medlemsselskapene befestet sin dominerende posisjon som långiver i bilmarkedet.

Factoring

Svak økning i omsetning og utlån

Omsetningsøkningen vi så i fjor har fort-

satt i 2013, dog svakt med 2,8 prosent til 136,6 mrd og er nå tilbake på nivået før finanskrisen. Fakturamengden endte noe over nivået for de to foregående årene, mens utlånene derimot ble kraftig redusert og utgjorde 5,4 mrd kroner ved utgangen av året. Nedgangen i utlån skyldes i hovedsak tap av noen store kunder.

Innenfor mange bransjer

Bedrifter innenfor mange bransjer velger factoring, og kunnskapen om produktet øker blant økonomisjefer og daglige ledere. Felles for bedrifter som velger factoring er at de selger sine varer og tjenester på kreditt og i hovedsak til andre næringsdrivende. Mange av bedriftene opererer innenlands, men også import- og eksportbedrifter velger å benytte factoringsselskapenes tjenester.

Factoring på web

De nettbaserte løsningene som factoringsselskapene tilbyr har fått god mottakelse hos bedriftene og gir økt effektivitet. Det forventes at aktivt salgsarbeid og økende kunnskap om factoringproduktet kombinert med videre produktutvikling, vil øke etterspørselen ytterligere og bidra til fortsatt vekst i tiden som kommer.

Betalingskort

Fra 2012 har vi valgt å ha samme betegnelse på korttypene som SSB bruker i sine rapporter. Det betyr i praksis at betegnelsen betalingskort brukt tidligere er endret til faktureringskort og at betalingskort nå er en felles betegnelse for fakturerings- og kredittkort.

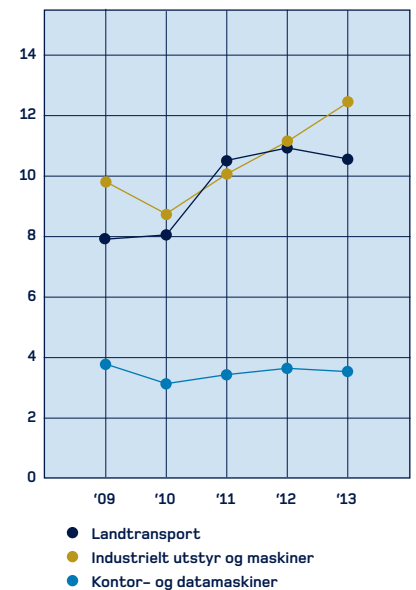
Statistikken tidligere år har også omfattet tall fra selskaper som ikke er medlem i foreningen. Fra 2012 er alle tall kun fra medlemsbedriftene.

Finanstilsynet har gjort beregninger spesielt på forbrukerfinansiering ved å se på kredittkortgjeld og usikrede lån til forbruker. Foreningens medlemmer står for over 72 % av den totale forbruksfinansieringen i Norge.

De internasjonale kortene dominerer

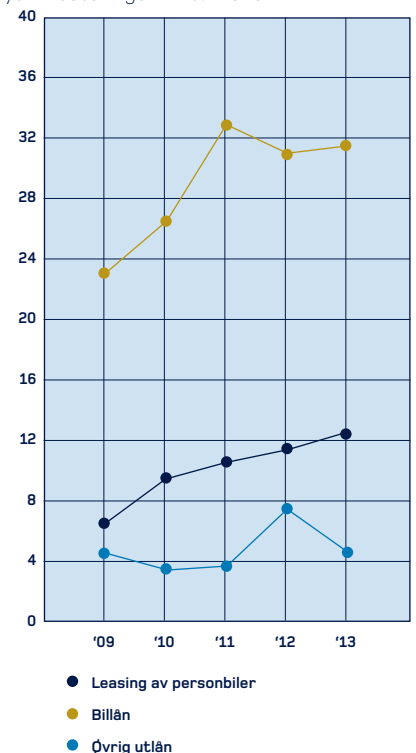
Ved utgangen av 2013 var det 5,1 millioner internasjonale og nasjonale fakturerings- og kredittkort i Norge.

Nye leasinginvesteringer Mrd. kroner

Bilfinansiering

Nye investeringer mrd. kroner

De internasjonale kredittkortene representerte hovedtyngden av antall kort utstedt ved utgangen av 2013. Med en omsetning på 102,1 milliarder kroner stod de for 83 prosent av den samlede omsetningen.

Internasjonale kredittkort hadde en omsetningsøkning. Veksten skyldes blant annet tiltagende netthandel og økt innsalg av internasjonale kredittkort som en del av bankenes kundeprogrammer. En del nasjonale kredittkort har dessuten blitt omgjort til internasjonale kredittkort i løpet av året.

Gjennomsnittlig omsetning pr. transaksjonen for internasjonale kredittkort økte med 11 % i forhold til 2012. Dette betyr at kort benyttes stadig oftere og på lavere beløp.

Firmakortomsetningen stod for 12 prosent av den samlede omsetningen knyttet til internasjonale og nasjonale fakturerings- og kredittkort. Mange av de internasjonale betalingskortene i personmarkedet benyttes imidlertid også i vesentlig grad i jobberelaterte sammenhenger.

Nasjonale kredittkort

Den samlede omsetningen knyttet til nasjonale kredittkort falt med 36 prosent sammenlignet med fjoråret, men på et beskjedent volum i forhold til internasjonale fakturerings- og kredittkort. Det kan se ut som flere og flere bedrifter går over på internasjonale kredittkort til erstatning for nasjonale kredittkort. Med en gjennomsnittlig omsetning per transaksjon på 2247 kroner innebærer dette at nasjonale kredittkort i stor grad benyttes kun ved førstegangskjøp. Internasjonale faktureringskort har til sammenligning gjennomsnittlig 37 transaksjoner i løpet av et år.

De nasjonale kredittkortene og de internasjonale faktureringskortene har tradisjonelt sett hatt veldig lave beløp knyttet til kontantuttak og det meste av omsetningen knyttet til varekjøp. De internasjonale kredittkortene har den største andel av kontantuttak.

Stabilt utlånsvolum og økende mislighold

Utestående lånevolum for fakturerings- og kredittkort økte med 7 prosent og utgjorde 37,4 milliarder kroner for 2013. Stabiliseringen av lånevolumet på et høyt nivå bekrefter fortsatt jevnt bruk av kort som betalingsmiddel og finansieringskilde.

Andre utlån uten sikkerhet økte med 21 prosent sammenlignet med fjoråret og endte på 11,2 milliarder kroner for 2013. Medlemsselskapene har strenge kredittvurderinger knyttet til forbrukslån og avslår en høy andel av søknadene. Andelen av misligholdte og nullstilte, kortbaserte lån utgjorde 4,2 prosent av utlånsvolumet ved utgangen av året som er en svak nedgang fra året før. Foreningen har gitt uttrykk for nødvendigheten av et generelt gjeldsregister for å sikre et redusert tapsnivå også i årene som kommer.

Muligheter gjennom teknologi

Betalingsformidlingen i Norge og internasjonalt går i retning av økt bruk av kortbaserte, elektroniske transaksjoner. Den teknologiske utviklingen gir også muligheter for produktutvikling og nye distribusjonskanaler for kortbaserte tjenester. Grensen snittet mot aktører utenfor det tradisjonelle finansområdet er derfor en viktig problemstilling for fremtiden og gir forventninger om gode utsikter for kortvirksomheten i tiden som kommer.

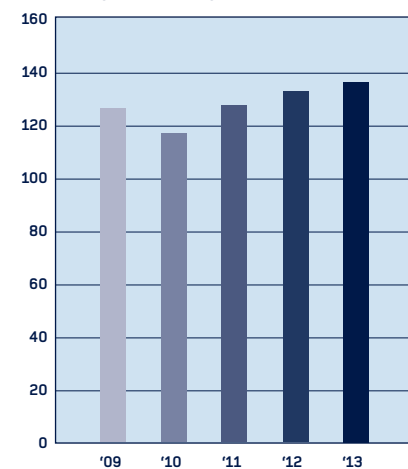
Fremtidsutsikter

2013 ble nok et magert år, med en vekst i tradisjonell eksport. Med oppsving i verdensøkonomien, inkludert i Europa, er det duket for bedre tider. Det understøttes av at et flertall av eksportbedriftene så positivt på markedssituasjonen på tampen av 2013.

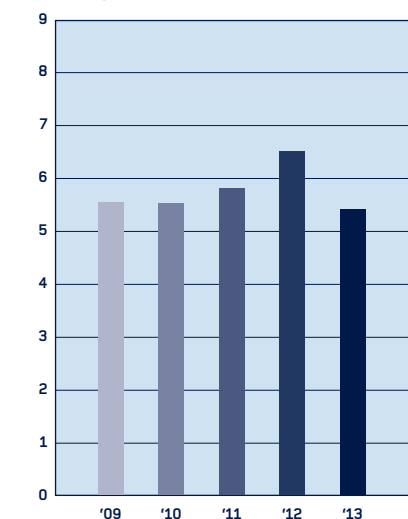
I fravær av en høykonjunktur tror vi investeringsandelen vil forbli stabil de neste årene. På den ene siden vil høyere eksportvekst bidra til å øke bedriftenes investeringsvilje. Svakere etterspørsel fra den hjemlige oljesektoren bidrar i motsatt retning. Dessuten ser det ut som bedriftene har en del ledig kapasitet. Vi venter at fastlandsbedriftenes investeringer bare vokser marginalt i årene der oljeinvesteringene faller.

I kjølvannet av boligprisfallet det siste halve året har boligbyggingen stagnert. Vi venter et fall i boliginvesteringene i løpet av de neste årene. Vi ser også en lavere forbruksvekst idet veksten i husholdningenes reelle disponible inntekt gikk ned i fjor. Sparing holdes oppe av økt pensjonssparing. Høyere gjeld kan ha ført til et sterkere ønske om å ha en finansiell buffer.

Factoring omsetning Mrd. kroner

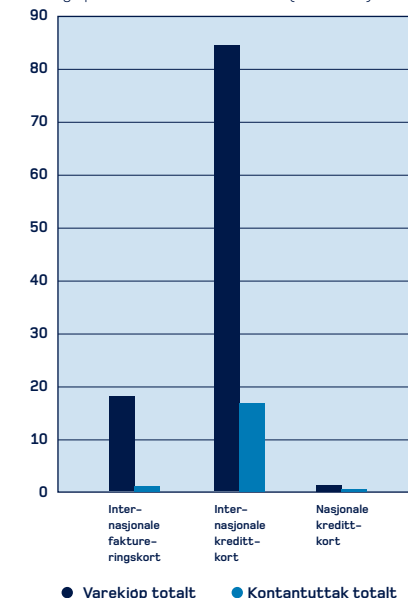

Factoring utlån Mrd. kroner

Kort, fordeling omsetning

Varekjøp/kontantuttak 2013 (mrd. kr.)

Følgene for medlemsselskapene er blant annet fortsatt lav ordresreserve inn i det nye året, fortsatt moderat nysalg av finansieringstjenester til bedriftene. En positiv utvikling er at tapsutviklingen er på samme lave nivå som fjoråret. Reduksjon i verdien av brukt leasingutstyr innebærer forventninger om lavere salgsinntekter for medlemsselskapene.

Det er imidlertid flere grunner til å se med optimisme på tiden som kommer for medlemsselskapene. Rentemarginen ved inngangen til 2014 er på samme nivå som i 2013, og er på et akseptabelt nivå. Etter spørnelsen i privatmarkedet er tilfredsstillende. Det forventes økt sparing og dette vil påvirke etterspørselen fra husholdningene som vil øke noe mindre enn tidligere, løpetiden på låne- og leasingengasjementer har også økt noe, og deler av bedriftsmarkedet ser i økende grad ut til å foreta investeringer i nye driftsmidler i løpet av året.

Usikkerheten i verdensøkonomien påvirker imidlertid norsk økonomi og bransjer som tradisjonelt benytter leasingfinansiering av sine driftsinvesteringer. Signaler fra næringslivet innebærer at medlemsselskapene forventer en investeringsvilje på linje med det vi har sett i 2013.

Bilbransjen forventer at salg av nye biler blir liggende litt lavere enn i fjor. Medlemsselskapene forventer at nybilsalget vil ligge på 130 000 biler. Medlemsselskapene har god grunn til å tro at bransjen vil ta sin del av dette salget, og finansiere en stadig større andel gjennom lån og leasing. Med en brukt bilomsetning på over 400 000 enheter, vil konkurransen om bilkundene bli sterk også i 2014.

Factoring fikk en nedgang i utlånene i 2013. Medlemsselskapene har tro på at denne trenden vil snu i 2013. For bankkonsern med eget finansieringsselskap innebærer factoring større trygghet for engasjementet og en bedre og mer fleksibel finansieringsløsning for bedriftskunden.

Medlemsselskapene står for 72 % av forbruksfinansieringen i Norge målt etter tall fra Finanstilsynet. Forbruksfinansiering omfatter både kortbaserte utlån og andre forbrukslån uten sikkerhet i størrelsesorden 10 000 til 400 000. Stadig flere benytter kort som betalingsmiddel i innland og utland,

privat og på forretningsreise. Medlemsselskapene er en betydelig bidragsyter og finansieringskilde, og forventes og fortsatt å ha denne posisjonen i 2014.

Medlemsselskapene har gode forutsetninger for å oppnå et tilfredsstillende forretningsvolum også i 2014, men fokus vil nok fortsatt i stor grad være rettet mot å sikre kvalitet i eksisterende portefølje. Tapsutviklingen er under kontroll og forventes å forbli på et lavt nivå.

Arbeidsløshet er erfaringsmessig den faktor som har størst betydning for mislighold innen personmarkedet. Foreløpig er arbeidsløsheten i Norge på et moderat nivå, og forventes fortsatt å være moderat gjennom året. Lavt rentenivå gir samtidig flere evne til å betjene sine forpliktelser.

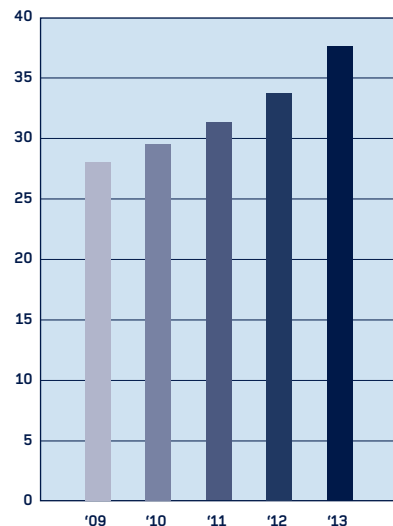
I økonomiske nedgangstider ser man økt innslag av svindel som identitetstyveri, skimming av kort, leasingfinansiering av ikke-eksisterende utstyr og kunders salg av leaset utstyr. Innen factoring vil det være tendenser til økende grad av reklamasjoner og motregning. Dette har medlemsselskapene økt fokus på.

Norges forhold til EU som marked vil også prege utviklingen for medlemsselskapene. Kundegruppers adgang og konkurranseevne i dette viktige markedet vil påvirke investeringsvilje og evne. Mer enn 2/3 av medlemsselskapene målt i utlånsvolum har nå utenlandske eiere, og det blir viktig at myndighetene har et europeisk perspektiv i utformingen av fremtidige rammebetingelser som sikrer muligheter til å tilby kundene konkurransedyktige løsninger. Vi ser en tendens til at norske myndigheter strammer mer inn på rammebetingelsene enn myndighetene i Skandinavia og Europa. Dette vil innebære en konkurransevridning som er uheldig. Foreningen har en viktig rolle i å påvirke denne utviklingen.

Medlemsselskapene har bak seg mange gode år og har vist seg å være dyktige til å finansiere en vesentlig andel av de investeringer bedrifter og husholdninger foretar og med god lønnsomhet. Det er optimisme, men også en viss usikkerhet knyttet til markedsmulighetene for 2014. Medlemsselskapene har et godt fundament for å kunne levere gode resultater samlet sett også i 2014.

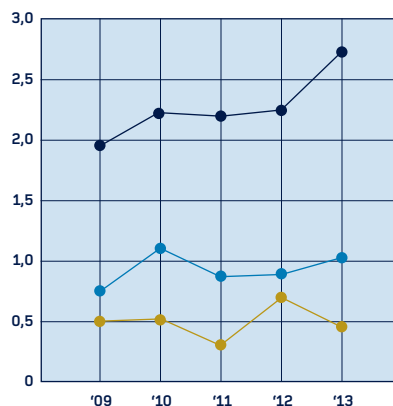
Kreditt- og faktureringskort

Utestående lånevolum (mrd. kr.)

Resultatutvikling i finansinstitusjonene

Resultat av ordinær drift før skatt i prosent av gjennomsnittlig forvaltningskapital

- Finansieringsselskaper
- Forretnings- og sparebanker
- Kredittforetak ekskl OMF foretak og Eksportfinans

Tallene for 2013 er foreløpige, og omfatter 25 norske finansieringsselskaper hvorav noen få selskaper som ikke er medlemmer av Finansieringsselskapenes Forening.

Kilde: Finanstilsynet

Leasing

Leasing gir bedrifter og næringsdrivende mulighet til å anskaffe seg tidsriktig utstyr og maskiner uten å belaste egenkapital eller andre lånekilder.

Hovedtanken bak leasingproduktet er å gi kunden disposisjonsrett over et driftsmiddel. Eierforholdet er av underordnet betydning. Leietakeren betaler en leie som dekker renter og avskrivninger på den kapitalen som er bundet opp ved leasingselskapets kjøp av leasinggjenstanden. Leasingselskapet beholder eiendomsretten til gjenstanden under hele leieperioden.

Full pay out-leasing

Dette er en leasingavtale hvor avtalt leie dekker hele kjøpesummen (med renter) over leieperioden.

Restverdileasing

Ved restverdileasing tilbakebetales investeringen bare delvis ved leie fra kunden. I Norge er det vanlig at den resterende del av kjøpesummen betales av leverandør mot at denne kjøper tilbake gjenstanden. I utlandet er det mer vanlig med kundegarantert restverdi. Det hender også at leasingselskapet selv tar risikoen for restverdien (open-end). Da er man mer over mot operasjonell leasing.

Finansiell leasing

Finansiell leasing er en leieavtale som overfører til kunden det vesentligste av økono-

misk risiko og kontroll knyttet til eiendelen. Avtalen kjennetegnes ved at leasingselskapet kontraktfester tilbakebetaling av hele det investerte beløpet. Ønsker kunden restverdi, må restverdien garanteres av leverandør eller annen garantist.

Operasjonell leasing

Operasjonell leasing er leieavtaler som ikke er finansielle.

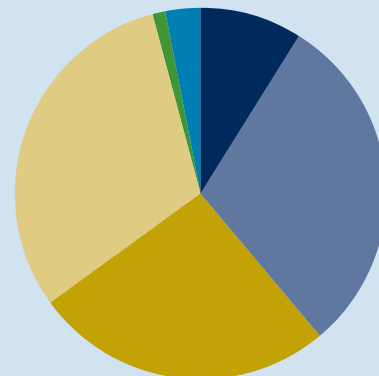
Leasing og skatt

Både finansielle og operasjonelle leasingavtaler er å anse som utleie når det gjelder skatt. Det betyr at leasingselskapet aktiverer objektet og foretar skattemessige avskrivninger. Kunden utgiftsfører leiebeløpet i resultatregnskapet.

Leasing har tradisjonelt vært knyttet til bil. Nå er det industrielt utstyr og maskiner som sammen med bil, representerer de største finansieringsvolumene.

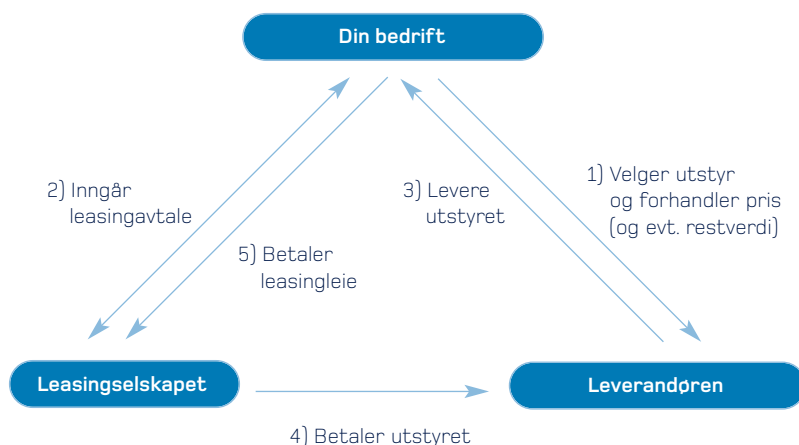
Nye leasinginvesteringer

Fordelt etter objekttype

- Kontor/datamaskiner 9%
- Industrielt utstyr og maskiner 30%
- Landtransport 26%
- Personbiler 31%
- Skip, fly, tog 1%
- Bygninger/fast eiendom 0%
- Annet 3%

Bedriftene trenger moderne, effektive driftsmidler for å styrke sin konkurransekraft.

Leasing i praksis

Leasingselskapet kjøper inn et driftsmiddel etter spesifikasjoner fra sin kunde. Deretter leies driftsmiddelet av leasingselskapet til leietaker for en avtalt periode – ofte varierende fra 3 til 5 år. I stedet for å låne ut penger, leier finansieringsselskapet ut driftsmidler innkjøpt spesielt for formålet.

Hva skjer etter leieperioden?

Etter utløpet av den avtalte leieperioden har bedriften normalt følgende muligheter:

- Fortsette leieforholdet til en sterkt redusert leie
- Anmode om å kjøpe utstyret og overta eiendomsretten
- Si opp avtalen og levere utstyret tilbake til leasingselskapet

Ved restverdileasing har kunden ingen rett til å forlenge leasingavtalen.

Hva er leasing?

- Leasing er en enkel måte for næringsdrivende å skaffe seg disposisjonsrett over nødvendige driftsmidler.
- Leasing betyr finansiell leie, og ble introdusert i Norge på begynnelsen av 1960-tallet.
- Alle som tilbyr finansiell leasing i Norge må ha finanskonsejjon.
- Ingen egen "leasinglov" i Norge. Forholdet mellom partene reguleres gjennom standard avtaler.
- Mest vanlige å lease transportmidler, maskiner og datautstyr.
- 31 prosent av nye næringslivsinvesteringer i transportmidler, maskiner og utstyr ble leasingfinansiert gjennom medlemselskapene i 2013.

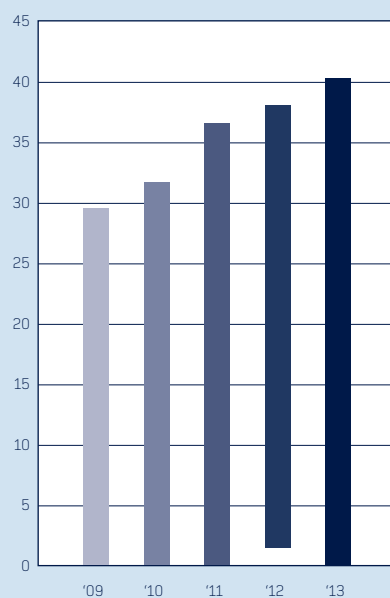
Hvorfor leasing?

- Hurtig og enkel tilgang på nye driftsmidler med minimal likviditetsbelastning.
- Kunden slipper å belaste investeringsbudsjetter. Ikke minst innenfor offentlig sektor anses dette som en stor fordel.
- De fleste kunder oppnår enkel regnskapsføring med utgiftsføring av leiebeløpene over driftsregnskapet. Dette gir redusert balanse og bedre nøkkeltall.
- Leasing innebærer en skattemessig enkel føring ved at leiebeløpene utgiftsføres direkte. Kunden slipper å måtte føre saldoavskrivninger.
- Kunden slipper å bekymre seg for hvordan han skal bli kvitt utstyret og til hvilken pris. Kunden oppnår også beskyttelse mot negative virkninger av ny teknologi.
- Leasingavtaler kan kombineres med ulike service- og vedlikeholdsavtaler. Ikke minst innenfor bil er det utviklet løsninger som avlastar kundene for betydelige ressurser knyttet til oppfølging av biler og bilkostnader.

Nesten hver tredje næringslivsinvestering i transportmidler, maskiner og utstyr ble finansiert av medlemselskapene i 2013.

Nye leasinginvesteringer

(mrd. kroner)

Ved bruk av leasing oppnår kunden beskyttelse mot negativ virkning av ny teknologi.

Bilfinansiering

Finansieringsselskapene tilbyr et bredt spekter av tjenester for å dekke privatpersoner og bedrifters behov for finansiering og administrasjon av bilholdet.

Lån mot salgspant

Billån mot salgspant retter seg både mot privat- og næringslivskunder. Lånet gis i forbindelse med selve anskaffelsen av bilen, og finansieringsselskapet får salgspant i bilen som sikkerhet for lånet. Som privatkunde slipper du dermed å belaste andre sikkerheter som pant i egen bolig.

Lånet nedbetales i takt med bilens antatte markedspris, slik at det økonomiske løftet ikke blir så tungt når bilen skal byttes inn i en nyere utgave en gang i fremtiden. Mange medlemselskaper tilbyr slike lån gjennom bilforhandlere, men også salgskontorene til selskapenes eiere (banker og forsikringsselskaper), selskapenes egne kontorer og ikke minst internett sikrer bred tilgang til produktet.

Billeasing

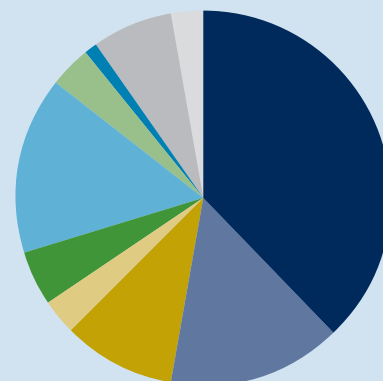
Leasing var i Norge lenge synonymt med billeasing fordi det var her de store leasingvolumene ble skapt. Biler egner seg spesielt godt for leasing fordi man har et godt utviklet annenhåndsmarked.

Leasingleien kan dermed beregnes slik at nedbetalingen følger bilens verdifall. Billeasing benyttes i stor grad av bedrifter når nye biler skal finansieres. Det er en enkel og oversiktlig finansieringsform. Bedriften velger selv ut bilen og forhandler rabatter og restverdier med bilforhandleren. Finansieringsselskapet kjøper inn bilen på vegne av kunden, og leaser (leier) den ut over et avtalt tidsrom. Billeasing sikrer bedriften full bruksrett til bilen, mens finansieringsselskapet er den formelle eieren.

Bilkostnader

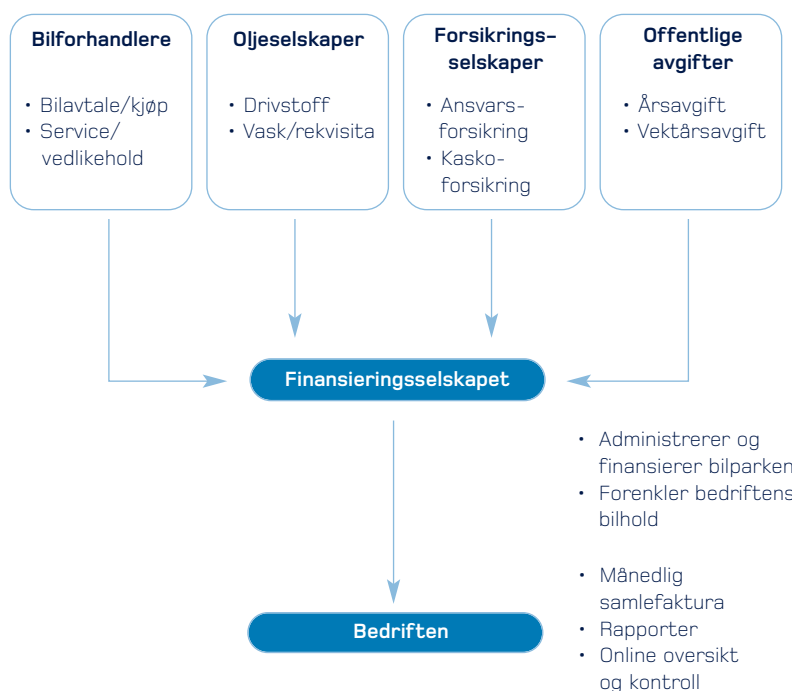
Eksempel:

Nybilpris kr. 379 000, 15 000 km/år
(kilde OFV)

- Avskrivning 37,8%
- Bensin 15,3%
- Renter 15,1%
- Dekk 3,4%
- Forsikring 9,7%
- Olje 1,3%
- Årsavgift 3,1%
- Service/rep. 6,9%
- Vedlikehold 4,8%
- Bompenger 2,6%

Biladministrasjon i praksis

Bilfinansiering er en del av medlemselskapenes kjernevirksomhet og medlemmene dominerer som finansieringskilde ved anskaffelse av bil.

Privatleie

Det relativt lave rentenivået de siste årene har bidratt til en økt etterspørsel etter leasing av biler for privatpersoner. Utleieproduktet har fått navnet Privatleie og tilbys gjennom medlemsselskapene.

Biladministrasjon

Mange bedrifter velger å benytte kapasitet og ressurser innen kjerneområdene, og "outsourcer" blant annet administrasjon av firmabilene. Flere av medlemsselskapene leverer slike administrative tjenester med eller uten finansiering av bilene.

Hvorfor biladministrasjon?

- Enklere bilhold, økt kontroll og lavere kostnader.
- Bedriften sparer tid på arbeidskrevende oppgaver, og kan nyte godt av gunstige avtaler for innkjøp av biler, drivstoff, forsikring og andre bilrelaterte tjenester.
- Løpende oppdatering på egen, lukket web-løsning gir oversikt og kontroll.
- Egne avviksrapporter sikrer at viktige forhold fanges opp tidlig.

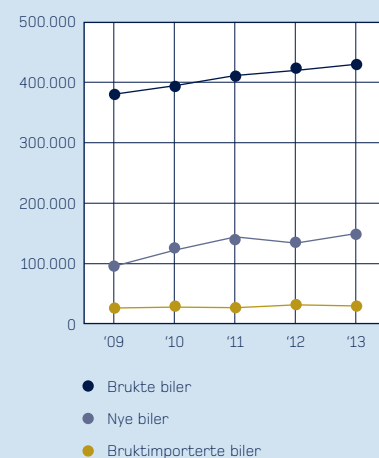
Hvorfor billeasing?

- Sikrer anskaffelse av tidsmessig bilpark.
- Frigjør kapital til andre formål.
- Hele leiebøpset kan føres i driftsregnskapet.
- Inntil 100 prosent finansiering.
- Normalt kun bilen som sikkerhet.
- Slipper å håndtere salg av brukte biler.
- Reduserer risiko rundt bilens verdi ved innbytte.

Fakta om bilfinansiering

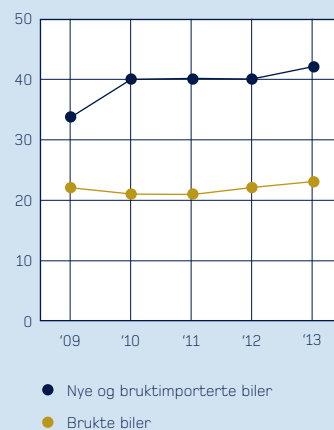
- Medlemsselskapene finansierte over 40 % av nye og bruktimporterte biler og hver femte bruktbil i 2013.
- Pr 31.12.2013 var andelen firmaregistrerte personbiler 185 267 i næring og utgjorde 7,4 prosent av bestanden ved utgangen av 2013 (Kilde: OFV)
- Nesten 50 000 biler i det norske markedet administreres gjennom biladministrative løsninger i medlemsselskapene.

Utviklingen i personbilsalget (Antall)

Personbilsalget

Andel finansiert av medlemsselskapene (%)

Medlemsselskapene finansierte mer enn hver tredje nye bil på norske veier i 2011.

Factoring

De elektroniske factoringløsningene gir ekstra trygghet og oversikt som mange bedrifter setter pris på. Men factoring bidrar også til å frigjøre interne ressurser og gi tilgang til kapital som skaper grunnlag for vekst og utvikling.

Frigjort kapital i takt med kredittsalget

Driftsfinansieringen er viktig for enhver bedrift, og valg av riktig finansstrategi kan være avgjørende for bedriftens liv og utvikling over tid. Enten bedriften vokser eller konsoliderer, vil det være viktig å utnytte det likviditetspotensialet som ligger i omløpsaktiva og særlig kundefordringene. Gjennom factoring utnyttes dette likviditetspotensialet til fulle.

Factoringsselskapet finansierer fordringsmassen i form av en fleksibel driftskreditt som kan trekkes på etter behov eller være en likviditetsreserve. Som sikkerhet for

driftskreditten får factoringsselskapet overdratt/pantsatt kundefordringene, og inntil 85 prosent av fordringsmassen kan forskuttes. Den resterende delen betales ut når debitor har betalt fordringen. I enkelte tilfeller overtar factoringsselskapet også kreditt- risikoen, slik at bedriften som leverandør får fullt og endelig oppgjør for fordringene.

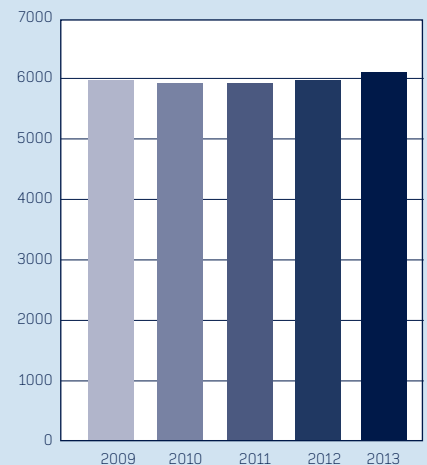
Bedre styring og kontroll

Den administrative delen av factoring omfatter profesjonell oppfølging av utestående fordringer samt føring og bearbeiding av kunderskontrollen. En rekke bedrifter opplever at den effektive kredit-

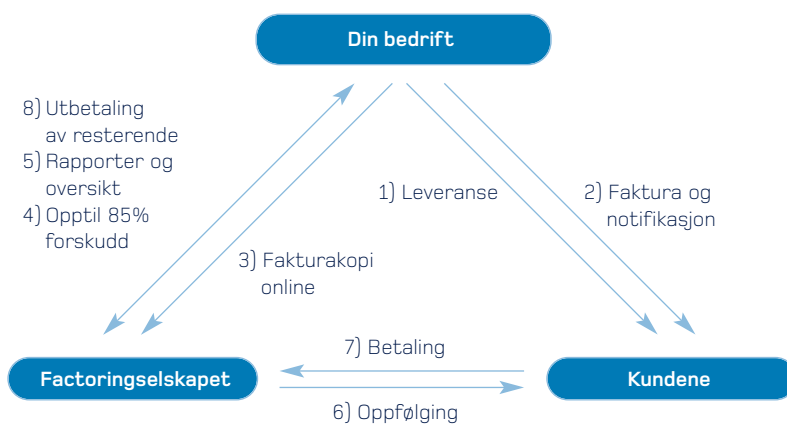
Stadig flere bedrifter ser factoring som en aktiv del av bedriftens kapitalstrategi.

Antall fakturaer

Ordinær factoring (tusen)

Factoring i praksis

- Leveranse.** Din bedrift selger og leverer varene til kunden på vanlig måte.
- Faktura og notifikasjon.** Fakturaen påføres en notifikasjon som forteller at betaling med befriende virkning kun kan skje til factoringsselskapet.
- Fakturakopi online.** Fakturainformasjon sendes til factoringsselskapet som en elektronisk fil fra bedriftens økonomisystem.
- Opptil 85 prosent forskudd.** Din bedrift får opptil 85 prosent av fakturaverdien forskuttet fra factoringsselskapet.
- Rapporter og oversikt.** Din bedrift har online tilgang til all informasjon som vedrører factoringssamarbeidet.
- Oppfølging.** Factoringsselskapet følger opp kundene med puringer og telefoner, eventuelt også inkasso.
- Betaling.** Kunden betaler fakturaen til factoringsselskapet.
- Utbetaling av resterende.** Når kunden har betalt, oversender factoringsselskapet den resterende delen av fakturaverdien med fradrag for provisjoner.

Factoring inneholder i dag mange av de virkemidler som er nødvendig for å utøve denne viktige funksjonen i bedriften.

tiden går ned og at tapene reduseres gjennom factoringtjenesten.

Behovet for fremmedfinansiering minker og den økonomiske handlefriheten gir muligheter til å utnytte blant annet kon-
tantrabatter fra leverandører.

Trygghet og oversikt skapes dessuten gjennom kontinuerlig tilgang til reskontro og rapporter via web-baserte factoring-løsninger.

Godt Cash Management-verktøy

Cash-management er en integrert del av bedriftens kapitalstrategi. Styring av for-
retningsbalansen og den kortsiktige delen av finansbalansen krever gode informa-
sjonssystemer, betalingssystemer og ad-
ministrative styringssystemer.

Online tilgang til reskontro og rapporter gir trygghet og oversikt.

Forbedret likviditet

ved å redusere effektiv kredittid (kr.)

Redusert kredittid	Omsetning		
	20 mill. kr.	50 mill. kr.	100 mill. kr.
5 dager	273 973	684 932	1 369 863
10 dager	547 945	1 369 863	2 739 726
20 dager	1 095 890	2 739 726	5 479 452

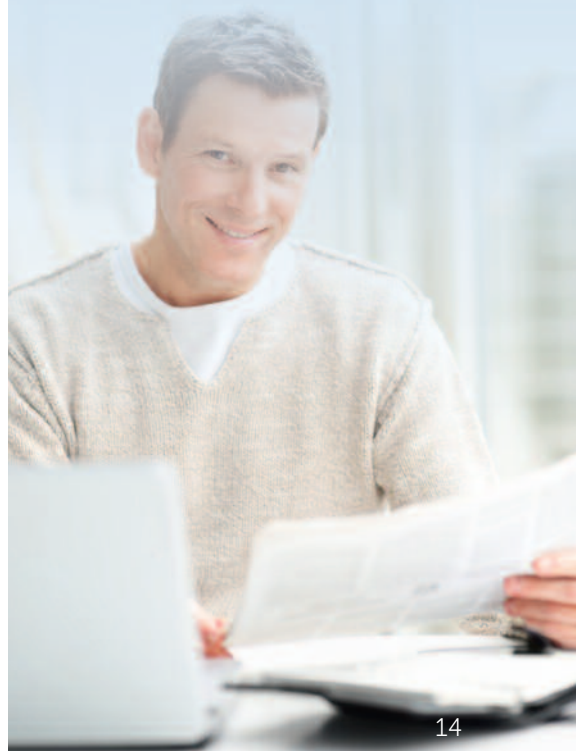
Hva er factoring?

- Factoring er i sin opprinnelige form en planmessig overdragelse og diskontering av en bedrifts kundefordringer til tredjemann i den hensikt å skaffe seg finansiering. Outsourcing av administrative tjenester og sikring av fordringene har blitt en stadig viktigere del av produktet for kundene.
- Factoring kom til Europa og Norge på begynnelsen av 1960-tallet.
- Factoringsselskaper tilbyr følgende tjenestespekter:
 - Reskontrobokføring
 - Innkassering av de overdratte fordringene
 - Overtagelse av kredittisiko på debitor
 - Finansiering (forskuttering) av fordringene
- Avtalen mellom factoringsselskap og klient tinglyses i Løsøreregisteret.
- Notifikasjon: Factoringsselskapets skriftlige meddelelse til debitor om den inngåtte avtalen, samt at betaling i fremtiden kun kan skje til selskapet med befriende virkning.

Hvorfor factoring?

- Optimal utnyttelse av fordringspantet gir styrket likviditet og mulighet for vekst.
- Opptil 85 prosent finansiering av utestående fordringer.
- Frigjort kapital ved redusert kredittid gjennom profesjonell oppfølging av fordringer.
- Reduserte rentekostnader og økte renteinntekter.
- Frigjøring av interne ressurser (outsourcing) medfører:
 - Fokus på bedriftens kjerneoppgaver
 - Faste kostnader blir variable
 - Redusert risiko for tap på fordringer
 - Komplett reskontroføring
 - Oversikt og kontroll gjennom online tilgang til reskontro og rapporter
 - Godt Cash-management verktøy

Factoring øker bedriftens vekstmuligheter.

Kreditt- og faktureringskort

Finansieringsselskapene gir sine kunder handlefrihet og mulighet til å betale varekjøp og ta ut penger døgnet rundt over hele verden.

Likvid kredittreserve

Kredittkortet gir kunden anledning til å belaste kortet inntil den kredittrammen finansieringsselskapet eller banken har innvilget.

Kreditten aktiveres i det øyeblikket kunden benytter kortet til å betale en vare eller foreta uttak av kontanter i minibanker. Kunden får en rentefri kreditt frem til fakturaforfall, og betaler deretter rente for det beløpet han skylder finansinstitusjonen.

For kortbrukerne er det ofte fordelaktig å ha en slik likviditetsramme i reserve i stedet for å måtte ta opp kortsiktige lån ved uforutsette kredittbehov. Kredittkort er derfor en svært likvid og konkurransedyktig finansieringsform, og ikke minst en enkel og trygg oppgjørsform for betaling av varer og tjenester.

Fordel for brukerstedene

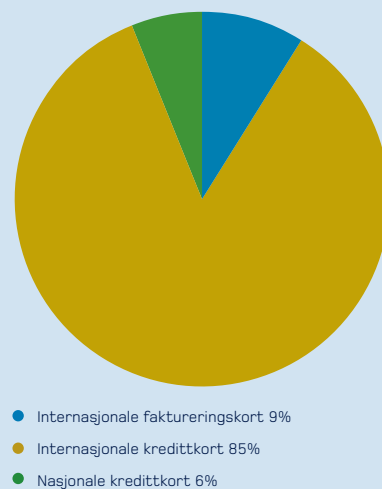
Brukerstedene er sikret oppgjør og slipper håndteringen av kontanter. Kortselskapet overtar kredittvurdering, reskontroføring og betalingsinnfordring i forhold til de enkelte kunder. Det er utviklet omfattende elektroniske kontroll- og overvåkningssystemer som reduserer faren for svindel og andre kriminelle anslag. Brukersted og kortholder holdes skadesløs dersom de har opptrådt normalt aktsomt.

Enkelt og anvendelig

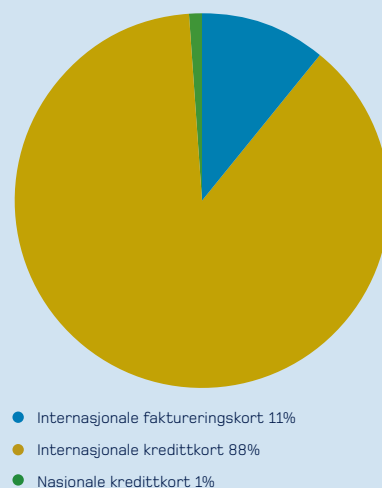
Eieren av et faktureringskort mottar periodiske samlefakturaer for de transaksjoner som er foretatt med kortet.

Transaksjonene kan være kjøp av varer, tjenester eller kontantuttak i Norge eller i utlandet. Fakturaene betales i sin helhet ved forfall, og kortholder oppnår betalingsutsettelse i perioden mellom brukstids-

Fordeling antall kort 31.12.2013

Antall transaksjoner (tusen)

Internasjonalt kredittkort i praksis

- Kortbruker betaler fakturaen ved forfall eller velger å utsette betalingen mot å betale en rente på det beløpet man skylder

Kortbruker

- Kortselskapet utsteder internasjonalt betalings- og kredittkort
- Bevilget kredittramme aktiveres når kortet tas i bruk

Samlefaktura

- Månedlig faktura med oversikt over kjøpene i perioden
- Rentefri betalingsutsettelse fra kjøpstidspunktet frem til fakturaen forfaller

- Kortbrukere har alltid kortet tilgjengelig: på jobb, reise og i fritid
- Millioner av brukersteder over hele verden
- Tilleggsgoder som reise og avbestillingsforsikring

Betaler med kortet

- Benytter kortet ved kjøp av vare/tjenester eller uttak av kontanter/valuta
- Bruken av kortet registreres hos kortselskapet

Kortselskapet

Aktuelle problemstillinger – 2013

Situasjonen i finansmarkedet

Etter nærmere seks år med stillstand i verdensøkonomien og i Eurosonen, pekte pilene i 2013 stort sett i riktig retning. I USA vokste økonomien beskjedent i første halvår, men med noe bedre takt senere på året. Eurosonens hittil lengste nedtur synes å gå mot slutten, mens økonomien i fremvoksende økonomier som Kina, Russland og India på den annen side synes å bremse. Risikoen for tilbakeslag er derfor fortsatt til stede.

I Norge så man i 2013 klare tegn på avmatning i den gode veksten man har hatt de senere år. Særlig merkbart ble dette i siste halvår med redusert etterspørsel fra husholdninger og nedgang i næringsinvesteringene. Frykt for lavere oljepris demper også veksten i oljerelaterte næringer. Usikkerheten knyttet til norsk økonomi er derfor større ved inngangen til 2014 enn den har vært de senere år.

Fra enkelte hold pekes det på at oppbremsingen i norsk økonomi, kan føres tilbake til realøkonomiske virkninger av de nye kapitalkravene til banker og finansforetak. Norske banker har økt rentemarginen betydelig for å tjene inn penger som brukes til å møte kapitalkravene. Økte utlånsrenter og

mindre tilgang på kreditt har påvirket investeringene både i husholdningssektoren og bedriftene. Dette er en sentral årsak til norsk økonomi bremser opp.

Finansieringsselskapenes kjerneområder er leasing og bilfinansiering, factoring samt kortbaserte utlån, forbruksfinansiering og innløsningstjenester for korttransaksjoner. Det bredt sammensatte markedet innebærer stor variasjoner mellom enkeltelskaper når det gjelder produkter, salgskanaler, priser og resultat- og balanseutvikling. Det skjer også en del bransjeglidning ved at en del finansieringsselskaper av ulike grunner endrer status til kredittforetak eller bank

uten at dette påvirker virksomhetens tjenestespekter. Dette skaper en statistisk utfordring ved at foreningens statistikk som gjerne tar utgangspunkt i produkt, i større grad vil avvike fra offentlig statistikk som tar utgangspunkt i institusjonstype. Dette skaper også utfordringer i forhold til internasjonale kapitalkrav som Basel III og CRD IV siden disse er begrenset til banker, kredittforetak og verdipapirforetak, mens finansieringsselskaper faller utenfor siden de ikke søker midler fra allmennheten. I Norge har man imidlertid valgt å inkludere finansieringsselskaper i reguleringen.

Kontantinnsats

Helt fra 1935 har det i Norge eksistert ulike former for kontantinnsats ved salg på

avbetaling. Begrunnelsen har gjerne vært to-leddet:

1. Forbrukerpolitisk – kravet skal virke som en garanti for en sunn avbetalingshandel og beskytte kjøperne mot å bli fristet til kjøp over evne.
2. Kredittpolitisk – kravet skal være et kreditt- og konjunkturpolitisk virkemiddel til styring av kreditt og forbruk.

I 2010 ble kredittkjøpsloven opphevet i forbindelse med en større endring i finansavtaleloven 1999. I den forbindelse ble kontantinnsats vurdert i forarbeidene og foreslått opphevet i NOU 2009:11 Kredittavtaler som et lite treffsikkert virkemiddel i et fritt kredittmarked. I praksis ble heller ikke kravet fulgt opp av tilsynsmyndighetene.

Regjeringen var imidlertid av en annen oppfatning og i det lovforslag som ble fremmet

for Stortinget i 2010, ble hjemmelen til å gi regler om kontantinnsats videreført. Noe feilaktig synes regjeringen å ha lagt til grunn som faktum at dette var en videreføring av regler som fortsatt ble fulgt. Stortinget sluttet seg til regjeringens forslag på dette punkt og uttalte at et fornuftig nivå på kontantinnsats som kunne dempe kredittopptak på impuls, kunne være fornuftig som et ledd for å styrke forbrukernes stilling.

På bakgrunn av dette, videreførte departementet i forskrift om kredittavtaler det tidligere krav om 35 prosent kontantandel for formidlede lån. Forskriften ble ikke sendt på alminnelig høring og det ble ikke foretatt noen vurdering av om størrelsen på kravet i den foreliggende markedsituasjon kunne sies å være et fornuftig nivå.

For finansieringsselskapene innebærer videreføringen av kontantinnsatskravet en betydelig utfordring. Departementet gjenopplivet i realiteten en "død" bestemmelse og mye ressurser måtte legges ned i endring av rutinene. Samtidig var man smertelig klar over en håndhevelse av kravet i markedet, ville vekke negative reaksjoner hos forhandlere og kunder og dermed gi negative utslag i markedet. Finfo tok initiativ for å få til en enhetlig etterlevelse av kravet, men saksforholdet er såpass konkurransefølsomt at medlemmene tilpasset seg på ulike måter.

Finfo har hatt kontakt med Justisdepartementet med sikte på å få til en evaluering av om 35 prosent er hensiktsmessig i dagens situasjon. Departementet har lovet å se på saken, men noe forslag om endring er ikke

fremmet innen utgangen av 2013. For boliglån er det fra desember 2011 innført et minstekrav på 15 % egenkapital ut i fra et ønske om å redusere gjeldsoppbyggingen. Samtidig ble finansforetakene anmodet om å ta høyde for at renten kan øke med minst fem prosentenheter fra gjeldende rentenivå når de vurderer låntakernes betalingssevne. Hensikten er å redusere gjeldsnivået i norske husholdninger. Dette svekker nok bransjens muligheter for å få en reduksjon av kontantinnsatskravet på formidlede lån knyttet til forbrukerkjøp.

I desember 2013 ba styret administrasjonen på nytt å ta et initiativ for å få enhetlig oppfatning blant medlemmene om hvordan kravet skal etterleves.

Markedsføring av låne- og kredittavtaler

Finansavtaleloven § 46 oppstiller mange detaljerte krav til opplysninger som skal gis ved markedsføring av kredittavtaler. Foruten å oppfylle de lovpålagte kravene til informasjon, må markedsføringen dessuten utformes innenfor kravene til god markedsføringsskikk. Markedsføringen må herunder ikke være uriktig, villedende eller på annen måte i strid med kravene i markedsføringsloven.

Forbrukerombudet fører tilsyn med at bestemmelsene om kreditt fastsatt i eller i medhold av finansavtaleloven. Opplysningspliktbestemmelsene i finansavtaleloven ble vesentlig endret i 2010 som følge av EU-dir 2008/48-Forbrukerkredittdirektivet, blant annet med krav om representative eksempler. Som følge av dette tok Forbrukerombudet kontakt med finansbransjen for å komme til enighet om hva som kunne anses som representative eksempler innen de ulike låne- og kredittproduktene. Dette førte til at FO ga ut en Veiledning til finansavtaleloven § 46 som omhandler markedsføring av låne- og kredittavtaler. Denne ble revidert september 2013.

Veiledningen gjelder for alle aktører som tilbyr kredittprodukter til forbrukere inn på det norske markedet uansett om de er etablert i Norge eller tilbyr sine tjenester grensekryssende i henhold til EU's "Single License"-system. For en del utenlandske aktører er dette vanskelig å forholde seg til, da de oppfatter de norske vilkårene som strengere enn det de er vant til fra eget land.

Tilgang til kreditt over internett er også sterkt økende. Grensen mellom hva som er markedsføring av egne produkter og hva som er generell markedsinformasjon om andres produkter, er flytende. Eksempler på det siste er nettstedet som etablerer portaler over eksisterende kredittprodukter og gjør opplysningene tilgjengelig for forbrukere på nettet. Nettstedet har ofte ingen avtale med kreditttilbyderne og får heller ingen provisjon fra disse. Aktiviteten finansieres via generelle bannerannonser uten forbindelse til de aktuelle produkter. Forbrukerombudet har inntatt det standpunkt at dersom slike portaler er rettet inn mot det norske markedet – for eksempel ved å være utformet på norsk – og innehol-

der lenker der man kan søke direkte om de omtalte kreditter, så må nettstedet oppfylle de norske krav til markedsføring av kreditter.

FO har i løpet av 2013 vært opptatt av markedsføring av usikrede forbrukslån og

kredittkort og gjennomført flere kontroller av kredittmarkedsføring på nettviser og ulike søkemotorer. Etter at de ikke nådde frem i Markedsrådet i en konkret sak i like før jul 2012, har de ment at det er behov for et strengere regelverk på dette området og de sendte i januar 2013 et forslag til ny og strengere lovgivning over

til Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet. Hovedpunktene i forslaget er:

- Forbud mot markedsføring av enkel søkeprosess og rask saksbehandling
- Forbud mot konkurranser ved omsetning av kreditttjenester

- Forbud mot adressert reklame, telefonsalg, dørsalg eller standssalg
- Forbud mot enkelte former for rabatter/fordeler
- Innføring av kontantinnsats der konto-kreditten formidles av selger

Noe konkret forslag er foreløpig ikke kommet ut av henvendelsen.

Fakturering av kredittkort

Internasjonalt er det vanlig å sonde mellom 3 ulike typer betalingskort:

1. Debetkort som er knyttet til en generell brukskonto (lønnskontoen) der transaksjoner belastes denne kontoen.
2. Faktureringskort der bruk faktureres i ettertid gjerne en gang pr. måned og der hele beløpet skal betales under ett. Betales innen forfall, påløper ingen rentebelastning
3. Kredittkort som er knyttet til en kredittfasilitet som kunden styrer selv innenfor en ramme. Trukket kreditt belastes med renter.

I Norge har det mot forbrukermarkedet utviklet seg en hybrid mellom de to siste løsningene. Kunden får innvilget en ramme, men kan velge om han vil nedbetale totalt utestående som ved faktureringskort uten rentebelastning, eller betale et mindre beløp og la resten gå på rammekreditten og belastes med renter. I avtalen vil det gjerne være bestemt at kunden hver måned må innbetale et minimumsbeløp. Kunden mottar derfor en faktura med minimumsbeløpet, men kan velge om han vil betale dette eller om han vil betale totalt utestående.

Finanstilsynet, som i forbindelse med sitt tilsyn av finansiell virksomhet i Norge har fått ansvar for å passe på at forbrukernes interesser også blir ivarettatt, sendte i mai 2013 ut Rundskriv 6/2013-Retningslinjer for å fakturere kredittkort, som i praksis forbyr finansforetakene å fakturere ut minimumsbeløpet – det vil si det som følger av avtalen.

Begrunnelsen er at det økonomisk mest fornuftige for forbrukeren er å betale hele det utestående for å unngå rentebelastning, ikke bare minimumsbeløpet, og det er problematisk å pålegge forbrukeren en aktivitetsplikt for å velge den minst kostbare løsningen.

Finansforetakene ble derfor pålagt å endre sine fakturasystem slik at beløpsfeltet i fakturaen enten ikke er utfylt eller viser det som er samlet utestående. Kunden skal få klar beskjed om at annet beløp kan velges innenfor det som fremgår av avtalen og kunden skal kunne velge som standardløsning at totalt utestående skal utfaktureres. I tillegg ble man pålagt å innarbeide en tabell i fakturaene som viser kostnadene ved ulike betalingsløsninger. For bransjen er særlig dette siste krevende da det innebærer

betydelig systemutvikling. Rent prinsipielt er man også skeptisk til at man skal pålegges å utfakturere høyere beløp enn det kunden rent faktisk skylder.

Like før sommeren hadde Finfo et møte med Finanstilsynet der man gikk gjennom kravene og kom frem til praktiske løsninger og overgangsordninger.

Gjeldsregister

En utfordring for kredittgivere på personmarkedet, har i alle år vært å skaffe tilstrekkelig informasjon om kundens tilbakebetalingsevne. Personvern hensyn gjør at få kilder er tilgjengelig. Det man har, er registrerte betalingsanmerkninger og skattelistene. Registrerte betalingsanmerkninger blir et for grovt kriterium og det er heldigvis også bare et fåtall av lånsøkerne som

har anmerkninger. Skattelisterne blir ofte for gamle da de i beste fall viser situasjonen et år i forveien. Man blir i stor grad avhengig av lånsøkers egen informasjon og har få muligheter for å kontrollere at de opplysninger som gis, stemmer med virkeligheten.

Samtidig er det innført strengere krav til kredittvurdering og i spesielle tilfelle også et krav til at man skal fraråde låneopptak. For å kompensere for manglende konkret informasjon, har kredittopplysningsbyråene utviklet ulike credit-score modeller som basert på observerbare kriterier som navn,

alder, yrke, adresse og lignende, kan si noe om sannsynligheten for korrekt tilbakebetaling. Erfaringene med disse er gode og tapsprosenten i Norge er lav på usikrede forbrukskreditter, men det er ikke til å unngå at de kan slå feil ut i enkeltsaker der lån blir gitt til personer som ikke skulle ha hatt det, men kanskje oftere at personer som egentlig er kvalifisert for lån, ikke får det.

Savnet av et sentralt register over publikums gjeld har vært stort, kanskje særlig blant mindre og/eller nyetablerte kredittgi-

vere som ikke har den samme store kunde-base som de store bankene. Også forbrukermyndighetene har ment at et gjeldsregister vil bidra til en forsvarlig utlånspraksis. Høsten 2013 la derfor Stoltenberg-regjeringen frem Prp. nr 195 L med forslag som skulle legge til rette for etablering av gjeldsregister for privatpersoner. I november i fjor valgte imidlertid den nye regjeringen å trekke forslaget for å se nærmere på om det var mulig å forbedre forslaget. Datatilsynet har hatt noen kritiske merknader. Nytt forslag ventes lagt frem våren 2014.

FATCA

USA vedtok i mars 2010 Foreign Account Tax Compliance (FATCA) for å hindre amerikansk skatteunndragelse. Vinteren 2012 ble man oppmerksom på at denne loven hadde betydelig eksteritorial rekkevidde da den åpnet for at amerikanske myndigheter kunne ilegge opptil 30 % "kildeskatt" på betalingstransaksjoner til utenlandske finansforetak som ikke ønsket å gi amerikanske skattemyndigheter (IRS) opplysninger om kundeforhold. Tilbakebetaling av lån og leie knyttet til leasingkontrakter var eksempler på transaksjoner som kunne bli ilagt slik kildeskatt. For norske finansforetak vil både regler om taushetsplikt og personvern gjøre det vanskelig å gi opplysninger direkte til IRS. Etter reaksjon fra EU ble ikrafttredelsen utsatt. Det ble samtidig åpnet for at nasjonale myndigheter kan

inngå avtale med IRS om informasjonsutveksling som samtidig fritar de nasjonale foretakene for direkte rapportering til IRS.

Norge inngikk i april 2013 en mellomstatlig avtale med USA der norske myndigheter påtar seg en forpliktelse for å sikre innhentning av opplysninger fra norske finansforetak og deretter rapportere disse videre til USA. Norske finansforetak vil derfor bli ansett som compliance med FATCA så lenge de etterlever norsk lov. Gjennom forslag til statsbudsjett for 2014 ble det lagt frem lovforslag som skal gi hjemmel til å utarbeide forskrift for å sikre gjennomføring av avtalen med USA.

Formidlingsgebyrer og Brukerstedprovisjoner

Et kortbasert betalingssystem har to brukergrupper – kortholdere og brukersteder. Både for kortholder og brukersted ligger det en verdi i ordningene. For kortholder dreier det seg om en enkel, oversiktlig og sikker måte å gjøre opp for seg. For brukerstedene er verdien knyttet til en kombinasjon av garantert oppgjør, lett tilgjengelig kjøpekraft, effektiv betalingsmåte og redusert kontantbeholdning. Kostnadene

forbundet med systemene faller normalt tyngst på kortutsteder når det gjelder kostnader og finansiell risiko.

Et kortsystem fungerer best når det er rimelig balanse mellom antall kortholdere og antall brukersteder. For å få dette til, er det i de kortsystemene der utsteder- og innløserfunksjonen er skilt (Visa og MasterCard), etablert en ordning med formidlingsgebyr

(Multilateral Interchange Fee – MIF) mellom kortutsteder og innløser. Gebyret fastsettes som en prosentsats av hver enkelt transaksjon. Det er ikke en godtgjørelse for en utført formidlingstjeneste, men en omfordeling av inntekter mellom de to aktørene fra innløser til utsteder fordi det faller mer kostnader på utstederfunksjonen enn på innløserfunksjonen. Hensikten er å oppnå et mer velfungerende marked med rimelig

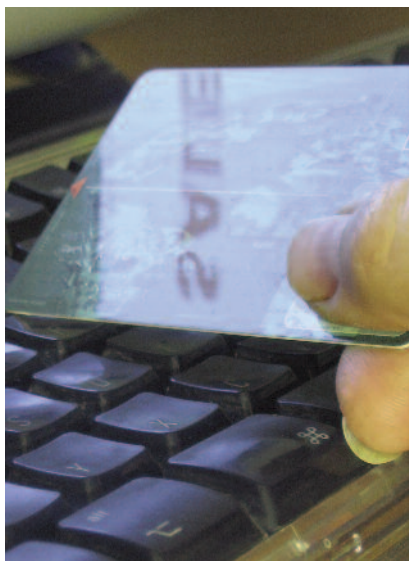
balanse mellom antall kort og antall brukersteder, sikre balansert verdiskapning i begge markeder kortvirkksomheten retter seg mot, samtidig som man opprettholder nødvendig konkurranse.

Formidlingsgebyret kan være nasjonalt eller internasjonalt. De internasjonale gebyrene som gjelder grensekryssende betalinger, fastsettes av de internasjonale kortsystemene. Disse gjelder også nasjonalt med mindre annet er bestemt. I Norge fastsetter styret i Visa Norge Bankgruppe nasjonale formidlingsgebyrer for Visa kort utstedt i Norge. MasterCard har en annen løsning. Her fastsetter MasterCard Management (internasjonalt) unilaterale formidlingsgebyrer som gjelder for MasterCard i Norge.

I 2008 åpnet Konkurransetilsynet sak mot Visa og MasterCard vedrørende de nasjonale multilaterale formidlingsgebyrene. Kortselskapene argumenterte, på samme måte som man har gjort overfor andre europeiske konkurransemyndigheter, for at vilkårene for unntak i konkurranseloven § 10 tredje ledd er oppfylt. Konkurranseloven § 10 er harmonisert med EØS-avtalen art 53 og EU-traktaten art 53 og et samarbeid om formidlingsgebyrene vil være lovlig dersom det fører til økonomiske eller teknologiske gevinster som kommer forbrukerne til gode og at det fører til effektivitetsgevinster som er tilstrekkelig til å oppveie det samfunnsøkonomiske tapet det konkurransebegrensende samarbeidet er egnet til å skape.

EU-Kommisjonen traff i 2007 vedtak mot MasterCard der de la til grunn at det ikke var godtgjort tilstrekkelige effektivitetsgevinster. Vedtaket er påklaget, men i påvente av ankebehandlingen inngikk MasterCard i 2009 et midlertidig forlik om at formidlingsgebyret ved grensekryssende transaksjoner ikke skal overstige 0,2 prosent for debetkort og 0,3 prosent for kredittkort.

I 2008 åpnet EU-kommisjonen sak mot Visa og varslet at selskapet om at det multilaterale formidlingsgebyret for grensekryssende transaksjoner var i strid med konkurranselovgivningen. I tillegg mente kommisjonen at ulike klausuler i Visa sine forretnings-

vilkår overfor brukerstedene forsterket den konkurransebegrensende effekt av formidlingsgebyret slik som HAC-regelen (Honour All Cards), NDR-regelen (No Discrimination Rule) og det at ulike kostnadselementer ble blandet sammen til et brukerstedsgebyr (blending). Kommisjonen inngikk i desember 2010 forlik også med Visa.

En prosjektgruppe nedsatt av Finanstilsynet som vurderte behovet for en egen norsk regulering av gebyrene, overleverte sin rapport til Finansdepartementet i 2012. Konklusjonen var at man verken burde regulere brukerstedsgebyrene eller de internasjonale formidlingsgebyrene. I stedet burde vurderes tiltak som gjør det enklere å velte over disse gebyrene til publikum som betaler med kort. Rapporten ble sent på høring i april 2012 og de fleste høringssvarene sluttet seg til de resonnementer og anbefalinger som var gitt i rapporten. Etter det har intet skjedd fra norsk side.

I juli 2013 la EU-kommisjonen frem forslag om en forordning om interbankgebyrer (formidlingsgebyrer) for kortbaserte betalings-transaksjoner. I forslaget deles kortmarkedet i to – det regulerte marked som består av vide, generelle kortordninger (debet- og kredittkort) som kundene vanskelig kan klare seg uten (4-parts systemer) og andre betalingskorttransaksjoner – i hovedsak 3-partssystemer. Etter en overgangsperiode

vi det for forbrukerrelaterte kort fastsettes en maksimalsats på 0,3 prosent for kredittkort og 0,2 prosent for debetkort.

Payment Services Directive2 (PSD2)

Samtidig med den ovennevnte forordningen, ble det juli 2013 også lagt frem forslag til ny PSD2 til avløsning for EU-dir 2007/64 - PSD1. Forslaget er en oppfølging av Kommisjonens Grønnbok – På vei mot et integrert europeisk marked for kort-, internett- og mobilbetalinger som ble lagt frem i januar 2012. Formålet er å skape større konkurranse, mer effektivitet og innovasjon på området for e-betalinger, gjennom å øke rettssikkerhet, forutberegnlighet og like vilkår som kan bringe kostnader og priser for brukere av betalingstjenester nedover.

Av elementer i forslaget i forhold til PSD1 av spesiell interesse for det norske markedet, kan nevnes:

1. Direktivet utvides til å omfatte internettbetalinger utenom de tradisjonelle kortsystemene mens tjenester som betales over telefonregningen synes å falle utenfor.
2. Rekkevidden utvides til også å gjelde betalinger utenfor EU og i andre valutaer enn EU sine.
3. Unntakene oppdateres og gjøres klarere.
4. Forbud mot surcharging der formidlingsgebyrene er regulert.
5. Ansvarstak på EUR 50 for uautoriserte betalingstransaksjoner etter finansavtaleloven § 35 annet ledd, men utvides til også å gjelde der det ikke er benyttet PIN eller annen lignende sikkerhetsmekanisme. Forslaget synes dessuten å gjøre det umulig å opprettholde ansvarstaket på NOK 12.000 etter finansavtaleloven § 35 tredje ledd for tap som skyldes grov uaktsomhet.
6. Tilbakesøkningsrett for betaler ved direct debit (avtalegiro) under visse forutsetninger.
7. Nye krav til sikkerhet
8. Nye saksbehandlingsregler for forbrukerklager.

Forslaget er nå til behandling i EU-Parlamentet, men vil neppe bli realitetsbehandlet før parlamentsvalget 2014.

Nytt soliditetsregelverk

Finanskrisen i 2008 utløste et omfattende og bredt regelverksarbeid internasjonalt. Kapitaldekningsreglene ble ansett for å være for dårlige og reguleringen av likviditetsrisiko lite tilfredsstillende. Videre kom det kritikk mot insentivsystemene i finanssektoren og det ble pekt på at regnskapsreglene kunne bidra til å forsterke svingningene i finansforetakenes resultater.

Som følge av dette, gjennomførte EU allerede i 2009 og 2010 en del endringer i gjeldende kapitaldekningsdirektiver (EU-dir 2006/48 og EU-dir 2006/49) – gjerne kalt CRD I (Capital Requirements Directive). Endringene i 2009 og 2010 ble kalt CRD II og CRD III.

Baselkomiteén på sin side la i juli 2010 frem en endelig anbefaling – det såkalte Basel III. En prinsipiell nyskapning med Basel III er at mens kapitalkravene i Basel II var basert på risikoen for den enkelte bank, omfatter kravene etter Basel III også kapitalkrav i form av buffere for dekning av nasjonal systemrisiko. En slik makroøkonomisk tilnærming representerte en helt ny tenkning når det gjelder regulering av finansforetak.

Implementering av Basel III

I EU gjennomføres Basel III i det såkalte CRD IV-direktivet. Den politiske tautrekkingen tok lang tid slik at den opprinnelige fastsatte innføringsdato 1.1.2013 ikke ble

nådd. Først 20.6.2013 ble rammereguleringen vedtatt av rådet og EU-parlamentet i form av to rettsakter:

1. EU-dir 2013/13 – CRD IV som regulerer adgangen til å drive virksomhet som kredittinstitusjon og tilsyn med kredittinstitusjoner. Direktivet gir generelle virksomhetsregler for foretakene, herunder bestemmelser om intern risiko- og kapitalvurdering. Direktivet regulerer også myndighetenes tilsynspraksis i pilar 2 og forholdet mellom tilsynsmyndigheter i hjemland og vertsland. Bufferbestemmelsene ligger også i direktivet.
2. EU-forordning 575/2013 – CRR med krav til institusjonenes og likviditetsstyring. Forordningen retter seg mot institusjonene og inneholder Basel II og III-kravene til ansvarlig kapital, likviditet og offentliggjøring av finansiell informasjon (pilar 3), samt bestemmelser om store engasjementer.

Det nye regelverket betegnes ofte som nivå 1 regler og trer – med en rekke overgangsregler – i kraft 1.1.2014. Reglene inneholder en rekke hjemler for utfyllende tekniske standarder – Technical Regulatory Standards (TRS) og Implementing Regulatory Standards (IRS) som skal utarbeides av EU's banktilsynsmyndighet – European Banking Authority (EBA) – som også er tillagt en begrenset overnasjonal kompetanse.

I Norge skaper det grunnlovsmessige problemer at EBA gjennom CRD IV og CRR er tillagt overnasjonal tilsynskompetanse fordi man som EØS-land ikke er medlem av dette organet. Verken CRD IV eller CRR er derfor tatt inn som en del av EØS-avtalen selv om de er EØS-relevante. En slik manglende tilslutning kan over tid reise spørsmål om Norge kan betraktes som et tredjeland i forhold til EU's indre marked og få betydning for norske finansforetaks adgang.

Foreløpig har Norge valgt å innføre parallelt tilsvarende regler som de som innføres i EU med den forskjell at i Norge vil også kravene ikke bare gjelde kredittinstitusjoner (banker og kredittforetak), men også finansierings-selskaper. Med virkning fra 1. juli ble finansieringsvirksomhetsloven endret slik at man fikk nye lovbestemmelser om kapital- og bufferkrav tilsvarende de i CRD IV. Samtidig ble Finanstilsynet bedt om utforme regler som så langt det passer svarer til CRD IV utover det som lå til grunn i de nye lovreglene. Endringen medførte at man fikk nye minstekrav til ren kjernekapital på 4,5%, samt fire nye bufferkrav:

1. bevaringsbuffer på 2,5% ren kjernekapital med virkning fra 1.7.2013. Dette er et permanent bufferkrav
2. systemrisikobuffer 2% ren kjernekapital med virkning fra 1.7.2013 og som økes til 3% 30.6.2014. Satsen kan endres ut i fra hensynet til finansiell stabilitet.
3. motsyklisk kapitalbuffer gjennom forskrift 4.10.2013 der nivået ble fastsatt ved kgl.res. i desember til 1% med virkning fra 1.7.2015.
4. buffer for systemviktige institusjoner foreslått november 2013 som skal legges på toppen av systemrisikobufferen.

I direktivet er det også nye og mer detaljerte krav til organisering og virksomhetsstyring i forhold til gjeldende regelverk. Blant annet er det omfattende krav til styrets ansvar og oppgaver, krav om risikoutvalg, nye krav til risikostyring og internkontroll og pålegg om gjenopprettingsplaner og avviklingsplaner. Finansieringsselskaper er stort sett mindre foretak og inngår som regel i finanskonsern. For våre medlemmer er det

viktig at reguleringsmyndighetene tar hensyn til dette.

Departementet ba i brev 2.7.2013 Finanstilsynet om forslag til regler som så langt det passer, gjennomfører CRD IV inntil regelverket er tatt inn i EØS-avtalen. Ved årsskiftet til 2014 var dette arbeidet ikke ferdig.

Rapporteringskravene som følger av CRD IV-regelverket er tatt inn i forordningen CRR som betyr at rapporteringen skal være helt lik i alle land, det vil si ingen nasjonale tilpasninger. Dette innebærer at skjemaer skal være identiske, tidsfrister og rapporteringsfrekvens blir like og dataene skal rapporteres i henhold til modeller utarbeidet av EBA. CRD IV omfatter, i tillegg til kapitaldekningsrapporteringen (COREP), annen finansiell rapportering (FINREP), store engasjementer, likviditet og leverage ratio. Dette trådte i kraft 1.1.2014 med med rapportering etter nytt regelverk fra juli 2014.

Norske banker og finansieringsforetak ligger i utgangspunkt godt an til å oppfylle de skjerpede kravene til kapitalnivåer, men de må trolig styrke sin kjernekapitaldekning ytterligere på grunn av bufferkravene og eventuelle tilleggskrav etter pilar 2. Hybrid- og tilleggskapital utstedt av norske foretak har insentiver til innløsning som ikke er forenlig med de nye reglene, og må erstattes av kapital med høyere kvalitet. Et uvektet kapitalkrav vil slå sterkt ut for de som har spesialisert seg på lån til lavrisikosegmenter som boliglån. Lite marked for norske statsobligasjoner innebærer at foretakene vil få utfordringer med å tilfredsstille de nye likviditetskravene.

Det har imidlertid blitt reist kritikk mot den norske tilnærmingen til direktivkravene som har vært oppfattet som førtidig, fragmentert og uforutsigbart. Siden CRD IV ikke er tatt inn i EØS-avtalen, blir man ikke fullharmonisert. Flere detaljer som har konsekvens for beregningene mangler og det er usikkert i hvilken utstrekning man kan påberope EU-rettskilder. Det er problematisk at rapporteringsreglene trer i kraft 1.7.2014 før man er fullharmonisert med EU. Dette vil påvirke konkurransesituasjonen for norske

finansforetak både i utlandet og i Norge.

Finanstilsynet nedsatte i 2011 en referansegruppe der også Finfo deltar for å håndtere problemstillinger som dukker opp ved implementeringen av regelverket for norske forhold.

Merverdiavgiften

Innføringen av generell merverdiavgift på tjenester i 2001 skaper fortsatt utfordringer for finansbransjen. Hovedregelen er nå at det skal beregnes merverdiavgift ved all tjenesteomsetning, med mindre tjenesten er spesielt unntatt i loven. Finansielle tjenester er fortsatt unntatt avgift, men flere tilknyttede tjenester er blitt avgiftspliktige. I 2009 ble det vedtatt en ny merverdiavgiftslov med virkning fra 1.1.2010. Dette var imidlertid kun en mer teknisk oppdatering og er ikke ment å innebære realitetsendringer.

Unntaket for finansielle tjenester reiser i praksis flere problemer enn det løser. Dette gjelder for det første en del av de tjenester som finansinstitusjonen selv leverer til sine kunder og om disse skal betraktes som finansielle avgiftsfrie tjenester eller administrative avgiftspliktige tjenester. Ennå mer problematisk er merverdiavgiften på de tjenester institusjonen kjøper inn fra underleverandører og som i mange tilfelle er en nødvendig del av den finansielle tjeneste institusjonen produserer – for eksempel datatjenester. Påløpt merverdiavgift er ikke fradragsberettiget ved produksjon av finansielle tjenester og vil fremstå som en skjult og fordyrende avgift næringskunder ikke får fradrag for.

I statsbudsjettet for 2014 omtalte Finansdepartementet mulighetene for å utvide merverdiavgiftsgrunnlaget for finansielle tjenester som omsettes mot vederlag i form av gebyrer, honorarer mv. På marginbaserte tjenester som rentemarginer og lignende, anses det som teknisk vanskelig å innføre ordinær merverdiavgift. Departementet vil arbeide videre med å finne et hensiktsmessig skattegrunnlag

El-biler

I forbindelse med merverdiavgiftsreformen

i 2001, ble kjøretøyer som bare bruker elektrisitet til fremdrift fritatt for merverdiavgift. Under budsjettforhandlingene med Venstre og Kristelig Folkeparti ble det besluttet å innføre momsritak også for leasing av el-bil og mva-loven ble endret i samsvar med dette uten noen forutgående saksbehandling i departementet. I påvente av forskrifter, er imidlertid endringen foreløpig ikke trådt i kraft.

Fritaket åpner nye muligheter for leasing av el-biler, men reiser også en utfordringer. Et forhold er hvor stabilt et slikt fritak vil være. Som lavmargin-virksomhet er finansforetak avhengig av å utvikle gode og effektive kundesystemer for å håndtere sine produkter. Man vet at mange av de fritak som er gitt for å fremme bruken av miljøvennlige biler, fremstår som midlertidige. Det er derfor viktig at leasingfritaket kan håndteres på en enkel måte så lenge det består.

Fordeling av inngående avgift på fellesanskaffelser

Mange finansieringsselskaper har både avgiftspliktig (typisk leasing) og avgiftsfri omsetning (lån). Inngående mva kan trekkes fra i den grad kostnaden har en relevant og naturlig tilknytning til virksomhet som faller innenfor mva-lovens område. Dersom en anskaffelse er foretatt under ett (fellesanskaffelser) blir det nødvendig å fordele kostnaden - mva-loven § 8-2 (gammel lov § 23).

Tidligere Forskrift 18 (F18) ga nærmere regler om fordeling av inngående avgift. Hovedregelen var antatt bruk, men i § 3 var det på den annen side gitt en regel om at inngående avgift på varer og tjenester som anskaffes til bruk under ett for virksomhetens felles drift, kunne fradras for så stor del som svarer til den avgiftspliktige omsetning i forhold til virksomhetens samlede omsetning i siste regnskapsår (omsetningsfordeling). De fleste finansforetak valgte å gjøre bruk av sjablongregelen da dette ga en enkel og praktisk fordeling med lite innslag av skjønn.

I en konkret sak (KMVA 2008-6131) satte imidlertid Klagenemnda for merverdiavgift

sjablongregelen til side og nektet fradrag basert på omsetning. Saken ble brakt inn for domstolene, men selskapet tapte både i tingrett og lagmannsrett og saken slapp ikke inn for Høyesterett.

Underveis valgte imidlertid Finfo en annen strategi. En var kjent med at spørsmålet om hvilke fordelingsnøkler som skulle legges til grunn ved fellesanskaffelser, rent generelt reiste betydelige praktiske problemstillinger for avgiftsmyndighetene og etter hvert hadde resultert i en lang rekke rettstvister som til dels hadde gått helt til Høyesterett. Regelverket fremsto derfor som vanskelig tilgjengelig og lite forutsigbart. Finansde-

partementet hadde ved ulike anledninger gitt uttrykk for at dette var problematisk både for de næringsdrivende og for håndhevningsmyndighetene. Etter Finfos oppfatning var det nå en fare for at denne usikkerheten ville forplante seg til hele finansbransjen som utgjør en betydelig sektor når det gjelder delt virksomhet.

Etter forutgående samtaler med Finansdepartementet oversendte derfor Finfo i oktober 2010 et større notat der man gikk gjennom problemstillingen og med forslag om hvordan man kunne løse dette på en hensiktsmessig måte innenfor gjeldende regelverk. Departementet ga positiv til-

bakemelding til arbeidet og ga uttrykk for interesse av å gå videre med dette. Et første møte ble avholdt med departementet i januar 2011. Som en konsekvens av de foreliggende rettsavgjørelser, ba Finfo i 2012 departementet om overgangsordninger slik at medlemmene fikk anledning til å tilpasse seg den nye praksis enten denne kom som følge av de foreliggende rettsavgjørelser eller som nytt regelverk. Saken ble purret i 2013, men noe svar er ennå ikke kommet. Problemstillingen har imidlertid ikke vært fokusert gjennom ettersyn i den tiden som har gått siden avklaringen i domstolene, så i praksis er forespørselen etterkommet.

Motorvognavgifter

Norske bilavgifter er generelt mye høyere enn ellers i Europa. For å beskytte avgiftsgrunnlaget, er det derfor gitt mange regler som skal hindre norske innbyggere tilgang til kjøretøyer som ikke er påført norske avgifter. Et eksempel er forskrift 20.6.1991 nr 381 om avgiftsfri innførsel og midlertidig bruk av utenlandsregistrert motorvogn i Norge som legger sterke begrensninger på i hvilken grad personer med bosted i Norge kan gjøre bruk av slike kjøretøy. Siden bil er en kapitalgjenstand, kan slike tilgangsbegrensninger komme i strid med EØS-avtalens forbud mot restriksjoner på overføring av kapital og forskjellsbehandling på grunn av nasjonalitet, bosted eller stedet for kapitalanbringelsen.

Efta Surveillance Authority (ESA) har i tre tilfelle påpekt dette overfor Finansdepartementet i en "Reasoned Opinion" i løpet av 2013. Det ene gjelder bruk av leasede eller lånte kjøretøy registrert i annet EØS-land der det påpekes som et problem at det må betales full engangsavgift også i de tilfelle der bilen importeres til Norge og bare skal benyttes her en kort stund. Det andre tilfelle gjelder nordmenns lån av utenlandsk registrert motorvogn med den konsekvens at det utløses full engangsavgift og det tredje tilfelle regelverket knyt-

tet til statusendring av bruktimportert kjøretøy.

Finansdepartementet har langt på vei erkjent at Norge bryter EØS-avtalen på dette området, men samtidig er et strengt regelverk nødvendig for å unngå uønskede avgiftstilpasninger. For å dempe spenningen har man over de siste årene redusert engangsavgiftens betydning i de samlede norske bilavgifter. Dette gjør både nye og brukte biler billigere.

Fortsatt er det imidlertid slik at høye engangsavgifter slår inn som et element i bruktbilverdiene og gjør disse høyere i Norge enn i andre land. Store verdier er lagret i bruktbilbeholdningen. Brå endringer – enten de skjer gjennom en nedsettelse av nybilavgiftene eller omgåelse av regelverket – er derfor uønsket av mange forbrukere og bilbransjen. Også leasingelskaper som eiere og banker som panthavere, er sterkt opptatt av forutsigbarhet når det gjelder bruktbilverdiene.

Internasjonale regnskapsregler

Leasing

International Accounting Standards Board (IASB) og US Financial Accounting Standards Board (FASB) har i lang tid arbeidet med å utarbeide en ny internasjonal standard for regnskapsføring av leasing til erstatning for IAS 17. Bakgrunnen har vært et ønske fra investorer og andre brukere av regnskapsmateriale om å forbedre rapporteringen av leasing i internasjonale regnskapsstandarter som IFRS (International Financial Reporting Standards) og US-GAAP (Generally Accepted Accounting Principles). Et annet ønske har også vært å få en samordning av disse regelsettene og likt regnskapsspråk i Europa og USA.

I dag er det bare verdier og forpliktelser knyttet til finansielle leasingkontrakter som fremkommer i balansen. Operasjonelle leasingavtaler håndteres kun i resultatregnskapet. Den ulike håndteringen reiser følgende problemstillinger:

Mange regnskapsbrukere mener at alle leiekontrakter gir opphav til eiendeler og forpliktelser som bør balanseføres i finansregnskapet. Rutinemessig må derfor disse justere regnskapstallene ut i fra kunnskap om effekten av operasjonelle leasingavtaler. Skillet mellom operasjonelle og finansielle leasingavtaler innebærer et kunstig skille mellom leasingkontrakter som i realiteten er svært like. Dette gjør det vanskelig å sammenligne regnskap.

Den ulike regnskapshåndteringen gir grunnlag for å tilpasse kontraktene slik at spesielle regnskapsmessige virkninger oppnås.

Etter å ha sendt ut et Discussion Paper (DP) for kunden håndtering av leieavtaler i mars 2009, inkom det i alt over 300 kommentarer som ble innarbeidet i en Exposure Draft (ED) som ble lagt frem i august 2010. I motsetning til DP'en hadde man nå innarbeidet en anbefaling også for utleiers regnskapshåndtering. Dette innebar at det inkom en rekke nye kommentarer knyttet til utleiers håndtering som tidligere ikke var evaluert. På en måte ble fokuset flyttet fra kundens håndtering til utleiers håndtering. Det hele endte med at IFRS/FASB trakk tilbake ED'en.

I mai 2013 ble det lagt frem en ny Exposure Draft – ED/2013/6 til erstatning for den som ble trukket tilbake i 2010. Her innførte man et skille mellom Type A leieavtaler der objektet har verdifall gjennom leieperioden

(typisk equipment) og Type B leieavtaler der dette er minimalt (typisk fast eiendom og immaterielle aktiva).

Behandlingen av Type A leieavtaler innebærer små endringer i forhold til det som er lagt frem tidligere. Man opprettholder en "right-of-use" modell der alle leieavtaler med varighet over ett år skal balanseføres hos kunden med en motsvarende leieforpliktelse. For kortere leieavtaler blir det valgfrihet. På denne måten fjerner man dagens regnskapsmessige skille mellom finansielle og operasjonelle leieavtaler.

For utleier inneholder det nye forslaget mer detaljerte regler for håndtering av leasingavtaler med restverdi. Endelig beslutning om ny standard forventes i løpet av våren 2014.

Legal Committee i Eurofinas og Leaseurope

Finfo er representert i Legal Committee både i Eurofinas og Leaseurope. Dette gir en unik innblikk i det arbeidet som foregår i EU og som gjennom EØS-forpliktelsen også får virkning for norske forhold. Aktiviteten i EU på det regulatoriske området er stor og i 2013 har man arbeidet med blant annet følgende problemstillinger:

- Kapitaldekningsreglene – se ovenfor
- I desember 2013 ble EU-landene enige om nye regler for avvikling og restrukturering av banker. Avtalen er et viktig steg på veien mot en bankunion. Hensikten er å forhindre nye bankkriser. Kjernen i de nye reglene er at det er bankene selv som skal finansiere avviklingen, ikke skattebetalerne.
- Kommisjonen la i mars 2012 frem en Grønnbok om skyggebanks virksomhet. European Banking Authority (EBA) har behandlet saken i 2013 og en foreløpig rapport er planlagt mars 2014. I Norge er dette arbeid av mindre betydning siden finansieringsvirksomhet og medvirkning til finansieringsvirksomhet generelt er underlagt konsesjonsplikt.

- Enighet oppnådd i EU i desember 2013 om nytt Boliglånsdirektiv – Mortgage Credit Directive (MCD). Direktivet trer i kraft når det kunngjøres i Official Journal EU i månedsskiftet februar/mars 2014. Frist for implementering innen EØS ca 2 år.
- Payment Services Directive 2 (PSD2) – se ovenfor.
- Evaluering av CCD (Consumer Credit Directive) utsatt juni 2013 til Q1 2014.
- IMD II (Insurance Mediation Directive) med forslag fremmet av kommisjonen juli 2012. Under behandling og diskusjon i EU-parlamentet i 2013 og votering planlagt i januar 2014.
- European Insurance and Occupational Pensions Authority (EIOPA) la i juni 2013 frem en rapport om "råsalg" av Payment Protection Insurance (PPI) i flere salgskanaler som omfattet blant annet banker og finansieringsforetak.
- Civic Consulting har i 2013 gjennomført en studie om gjeldsproblemer i husholdningene. Forslag om tiltak forventes i Q1 2014.
- Kommisjonens forslag til nytt Data Protection Directive (DP 2) ble godkjent i parlamentet oktober 2013. Forventes endelig godkjent i plenum i mars 2014.
- FATF's (Financial Action Task Force) anbefalinger fra februar 2012 til nytt 4. hvitvaskingsdirektiv, er behandlet i kommisjonen og parlamentet i løpet av 2013. Plenarvedtak forventes i 2014.
- ADR (Alternative Dispute Resolution) med forslag om et direktiv for forbrukerklagenemnd og en forordning om online håndtering av forbrukerklager i hele EØS-området

Banklovkommisjonen

Hovedarbeidet for den regjeringsoppnevnte Banklovkommisjonen består i å gjennomgå i full bredde finansinstitusjons- og kredittlovgivningen med sikte på modernise-

ring, samordning og til dels foreslå ny lovgivning. Kommisjonen ble opprettet i 1990. Finfo var tidligere medlem i kommisjonen, men gikk ut i 2000. I perioden 2006 – 2011

var Finfo igjen representert i kommisjonen:

Kommisjonen har så langt fremlagt 28 utredninger:

1. NOU 1994:11 – Finansavtaler og finansoppdrag	15. NOU 2006:17 – Kredittforening som konsernspiss
2. NOU 1995:25 – Sikringsordninger og offentlig administrasjon av finansinstitusjoner	16. NOU 2007:01 – Meglerprovisjon i forsikring
3. NOU 1996:24 – Betalingssystemer m.v.	17. NOU 2007:05 – Frarådningsplikt i kredittkjøp
4. NOU 1998:14 – Finansforetak m.v.	18. NOU 2007:17 – Individuell pensjonsordning
5. NOU 1999:31 – Oppkjøp og inndrivning av fordringer m.v.	19. NOU 2008:13 – Eierkontroll i finansinstitusjoner
6. NOU 2001:23 – Finansforetakenes virksomhet	20. NOU 2008:20 – Skadeforsikringsselskapenes virksomhet
7. NOU 2001:24 – Ny livsforsikringslovgivning	21. NOU 2008:21 – Nettbankbasert betalingsoverføring
8. NOU 2002:14 – Finansforetakenes virksomhet II	22. NOU 2009:02 – Kapital- og organisasjonsformer i sparebanksektoren.
9. NOU 2002:21 – Oppsigelse av forsikringsavtaler	23. NOU 2010:06 – Pensjonslovene og folketrygden 1
10. NOU 2003:11 – Konkurransen i kollektiv livsforsikring	24. NOU 2011:08 – Ny finanslovgivning
11. NOU 2003:28 – Kjønn- og aldersnøytralitet i kollektive pensjonsordninger	25. NOU 2012:03 – Fripoliser og kapitalkrav
12. NOU 2004:24 – Pensjonskasselovgivning. Konsolidert forsikringslov.	26. NOU 2012:13 – Pensjonslovene og folketrygdreformen II
13. NOU 2005:15 – Obligatorisk tjenestepensjon	27. NOU 2013:03 – Pensjonslovene og folketrygdreformen III
14. NOU 2006:12 – Felles Pensjonskasser	28. NOU 2013:12 – Uførepensjon i private tjenestepensjonsordninger

Finansavtaler

Kommisjonens første innstilling NOU 1994:19 – Finansavtaler og finansoppdrag resulterte i lov 5.6.1999 nr 49 om finansavtaler og finansoppdrag. Denne trådte i kraft 1.7.2000. Loven gjelder ikke leiefinansiering (leasing).

I 2007 la Banklovkommisjonen i NOU 2007:5

frem forslag om at en bestemmelse lik fra rådningsplikten i finansavtaleloven, også ble innført i kredittkjøpsloven. Dette ble gjort i 2008 med virkning fra 1. januar 2009.

I 2008 la Banklovkommisjonen i NOU 2008:21 frem forslag om endringer i finansavtaleloven om ansvarsregulering ved nettbankba-

sert betalingstjenester ved feilbruk fra kundens side og uvedkommendes misbruk av nettbankkonti. Dette forslaget ble senere sett i sammenheng med implementering av Betalingstjenestedirektivet (PSD) som ble vurdert av en egen arbeidsgruppe. I 2009 resulterte det i vesentlige endringer i finansavtaleloven kap 2.

Betalingsystemer m.v.

Etter at finansavtaleloven var på plass, tok Banklovkommisjonen for seg spørsmål knyttet til offentligrettslig regulering av aktørene innen betalingsformidling. Arbeidet resulterte i NOU 1996:24 – Betalingsystemer m.v. Ny lov ble vedtatt 17. desember 1999.

Opprinnelig var det foreslått at også betalingsystemer som ikke var knyttet opp til kundekonti i banker eller finansieringsforetak skulle omfattes av reguleringen – for eksempel oljeselskaper og varehuskjeders kortsystemer. Dette ble imidlertid utelatt i den endelige lovtekst.

Institusjonslovgivningen – finansforetak m.v.

En sentral del av Kommisjonens arbeid har bestått i å samordne og revidere finansinstitusjonslovgivningen i sin alminnelighet. Av praktiske årsaker er dette arbeidet blitt inn- delt i flere delutredninger.

NOU 1998:14 tar for seg mange problemstillinger av særskilt interesse for medlemsselskapene. Dette gjelder bl.a. endret lovdefinisjon av finansieringsselskap, muligheten for

at en bank skal kunne eie en annen mer spesialisert bank og mulighet for norske finansieringsselskaper til å delta med omfattende eierandeler i selskaper som tilbyr selgerkreditt (joint venture). Det legges også opp til en enklere organstruktur enn i dag i det representantskapet foreslås fjernet og kontrollkomité/tilsynsutvalg skal bortfalle som obligatorisk organ.

NOU 2001:23 utfyller i større detalj det mer rammeorienterte regelverket. Kommisjonen har her bl.a. vurdert regler for finansforetaks virksomhet med hensyn til totalkundeavtaler, bruk av kundeinformasjon innad i konsern, krav til kredittvurdering, bortsetting av arbeidsoppgaver, mulighetene for verdipapiriseri- ning i det norske finansmarked m.v.

NOU 2002:14 er en videreføring av det arbeidet som ikke ble ferdigbehandlet i den 4. og 6. utredningen. Her har man behandlet utbytte og konsernbidra, finansforetaks eie av aksjer, andeler og fast eiendom, tvisteløsningsordninger, overnasjonale tilsynsmyndigheter, fjernsalg av finansielle tjenester og tiltak mot hvitvasking av penger.

NOU 2008:13 gjennomfører EU's direktiv (EU-dir 2007/44) om prosedyreregler for erverv økte eierandeler i den finansielle sektor i norsk lov. For Norges vedkommende er disse tiltakene foregrepet gjennom lovendringer i 2003 på bakgrunn av NOU 2002:14

NOU 2009:2 tar for seg spesielle problemstillinger knyttet til rammevilkår for sparebankene.

NOU 2011:8 inneholder Banklovkomisjonens utkast til en samlet lov om finansforetak og finanskonsern mv. og inkluderer forslag fremmet i Utredning nr. 4, 6, 8, 15, 19 og 22. Forslaget har vært på høring og departementet arbeider med proposisjon som vil bli lagt frem for Stortinget i 2014. Forslaget vil på sikt erstatte lov 10.6.1988 nr. 40 om finansieringsvirksomhet og finansinstitusjoner.

Utredning nr. 7, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 16, 18, 20, 23, 25, 26, 27 og 28 har i stor grad beskjeftiget seg med forsikrings- eller pensjonsmessige spørsmål av mindre betydning for finansieringsselskapene.

Finansskole – organisert undervisningstilbud for ansatte i medlemsselskapene

Finansieringsselskapenes Forening har i mange år hatt et permanent og systematisk undervisningsopplegg for ansatte i medlemsselskapene. Kursopplegget er under konstant evaluering i eget Kursutvalg for å gi et enhetlig og best mulig undervisningsopplegg skreddersydd for vår bransje.

Hovedkurset (Finansskolen) er delt inn i kurs for nybegynnere og viderekomende. Kursene for nybegynnere gir en grunnleggende innføring i en rekke sentrale emner og produkter innenfor leasing og lån, factoring og kundeservice. De viderekomende kursene er hevet noe i vanskelighetsgrad i forhold til tidligere og er ment for ansatte med noen års erfaring i bransjen. Undervisningen gis av dyktige fagfolk med lang erfaring fra bransjen kombinert med oppgaver i løpet av kursdagene, også hjemmeoppgaver, slik at selvstudium blir en vik-

tig del av undervisningsopplegget. Etter hvert kurs er det eksamen i form av en prosjektoppgave.

Det gis karakteren Bestått/ikke bestått, med vitnemål til dem som består.

Rettslige rammebetingelser for finansieringsselskaper

Fra 1976 har det vært nødvendig med offentlig tillatelse (konsesjon) for å drive eller medvirke til finansieringsvirksomhet.

Lovverket om finansieringsselskaper kan deles inn i to hovedgrupper:

1. offentligrettslig regulering av virksomheten
2. privatrettslig regulering av forholdet mellom institusjon og kunde

Mer om finansinstitusjonenes rettslige rammebetingelser er tilgjengelig på forningens hjemmesider <http://www.finno.no/> og på hjemmesiden til Finanstilsynet. I denne årsberetning redegjøres bare for enkelte hovedtrekk samt spesielle forhold som skjedde i 2013.

Offentligrettslig regulering

For å drive finansieringsselskap i Norge kreves tillatelse (konsesjon). *Lov om finansieringsvirksomhet og finansinstitusjoner av 10. juni 1988 nr. 40* inneholder de sentrale bestemmelser for bransjen. Finansieringsselskaper vil stå under tilsyn av Finanstilsynet, ha rapporteringsplikt og må oppfylle kapitalkrav.

Tillatelse forutsetter blant annet at foretaket stiftes med et beløp som i norske kroner svarer til minst 5 millioner euro som egenkapital. Videre må foretakets kapital stå i rimelig forhold til den virksomhet som foretaket skal drive, og foretakets daglige leder og styremedlemmer må være å anse som egnet.

Et finansieringsforetak som er kredittinstitusjon med tillatelse til å drive virksomhet i et EØS-land, har samtidig tillatelse til å drive i andre EØS-land under forutsetning at dette meldes fra til tilsynsmyndigheten i vertslandet.

Banker og forsikringsselskaper har egne særlover som regulerer og gir mer detaljerte bestemmelser om organisering og virksomhet. For finansieringsforetak – som er en fellesbetegnelse på finansieringsselskaper og kredittforetak – er det gitt spesialregler i finansieringsvirksomhetsloven kapittel 3.

Låneformidlingsvirksomhet er ikke konsesjonspliktig, men meldepliktig etter lovens kap 4. Låneformidlere må stille sikkerhet. Låneagenter er ikke regulert direkte, men reguleres indirekte gjennom tilsynet med oppdragsgiver. I tillegg er det enkelte bestemmelser i finansavtaleloven kap 6. Forhandlere som tilbyr finansiering av kjøpet på vegne av ekstern kredittgiver, regnes som låneagent.

I alt er det med hjemmel i finansieringsvirksomhetsloven gitt 36 forskrifter med materielt innhold med hjemmel i denne loven.

I 2013 ble det gjennomført to endringer i lov om finansieringsvirksomhet og finansinstitusjoner:

1. lov 5. mai 2013 nr 12 i forbindelse med endringer i vergemålsloven
2. lov 14. juni 2013 nr 34 i forbindelse med ny kapitalkrav som følge av Basel III

Banklovkommisjonen fremla i mai 2011 forslag til ny finansslovgivning – NOU 2011:8 – som vil erstatte gjeldende lov om finansieringsvirksomhet. Forslaget har vært på høring og lovproposisjon var tenkt fremlagt for Stortinget i 2013, men er blitt utsatt til 2014..

Etter *lov om tilsynet for kredittinstitusjoner, forsikringsselskaper og verdipapirhandel av 7. des. 1956 nr 1*, er finansieringsselskapene underlagt offentlig tilsyn. Tilsynet gjennomføres av Finanstilsynet som skal se til at de institusjoner de har tilsyn med, virker på en betryggende og hensiktsmessig måte i samsvar med lov og bestemmelser gitt i medhold av lov, samt den hensikt som ligger til grunn for institusjonens opprettelse, dens formål og vedtekter. Som ledd i tilsynsvirksomheten kan Finanstilsynet gi bindende pålegg.

Lov om merverdiavgift av 19. juni 2009 nr 58 med tilhørende forskrifter er av stor betyd-

ning for finansieringsselskapene da leasing og store deler av factoringvirksomheten er avgiftspliktige tjenester. For leasing har dette lenge vært tilfelle da leasing i avgiftssammenheng er å anse som en avgiftspliktig utleietjeneste. For factoring er avgiftsplikten av nyere dato da de administrative deler av tjenesten ble gjort avgiftspliktig gjennom den generelle merverdiavgiftsreformen av 1.7. 2001.

Privatrettslig regulering

Lov om finansavtaler og finansoppdrag av 25. juni 1999 nr 46 regulerer sentrale former for avtaler om finansielle tjenester som tilbys publikum av finansinstitusjoner – herunder innskudd, betalingstjenester, utlån og kausjon. Når kunden er forbruker vil lovens bestemmelser normalt ikke kunne fravikes gjennom avtale. Lovens kapittel om utlån gjelder ikke for ordinær leasing og factoring. Reglene om kausjon gjelder imidlertid uansett om den finansielle tjenesten det kausjoneres for faller innenfor eller utenfor loven.

Til loven er det gitt en egen forskrift om kredittavtaler av 7. mai 2010. Denne gir nærmere regler om kredittgivers opplysningsplikt, beregning av effektiv rente og minste kontantinnsats for kjøp på kreditt i forbrukerforhold. Forskriftens kap 5 inneholder spesielle regler om visse former forbrukerleie som i realiteten er ment å sikre et avhendingsvederlag. Enkelte leasingavtaler mot forbrukere kan falle inn under dette regelverket.

Statistikk

ULIKE UTLÅNSTYPER I MILL. KRONER OG PST. AV BRUTTO UTLÅN PR. 31.12.

for medlemmer i Finansieringsselskapenes Forening

År	Leasing		Factoring*		Kredittkort		Billån/øvrige utlån		I alt	
	Mill. kr.	Pst.	Mill. kr.	Pst.	Mill. kr.	Pst.	Mill. kr.	Pst.	Mill. kr.	Pst.
2000	31 182	48 %	2 096	3 %	9 669	15 %	22 028	34 %	64 975	100 %
2001	37 372	50 %	2 671	4 %	10 735	14 %	24 096	32 %	74 874	100 %
2002	39 447	49 %	2 869	4 %	10 822	13 %	28 021	34 %	81 159	100 %
2003	40 764	47 %	3 285	4 %	12 552	14 %	30 506	35 %	87 107	100 %
2004	47 136	46 %	3 928	4 %	16 004	16 %	35 973	35 %	103 041	100 %
2005	56 054	46 %	4 627	4 %	18 077	15 %	42 028	35 %	120 786	100 %
2006	65 765	47 %	6 269	5 %	20 476	15 %	46 317	33 %	138 827	100 %
2007	74 656	47 %	7 626	5 %	23 719	15 %	53 152	33 %	159 153	100 %
2008	84 557	49 %	6 745	4 %	26 373	15 %	55 556	32 %	173 231	100 %
2009	79 129	46 %	4 940	3 %	28 028	17 %	53 983	32 %	166 080	100 %
2010	80 489	46 %	4 918	3 %	29 651	17 %	59 243	34 %	174 301	100 %
2011	84 522	44 %	5 408	3 %	31 376	17 %	69 277	36 %	190 583	100 %
2012	85 953	44 %	5 395	3 %	33 737	17 %	71 031	36 %	196 116	100 %
2013	90 239	41 %	5 549	3 %	37 443	17 %	87 461	39 %	220 692	100 %

FACTORINGSTATISTIKK (inkl. bloc factoring)

for medlemmer i Finansieringsselskapenes Forening

Tall i millioner kroner

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Omsetning	133 577	147 222	126 799	117 883	126 944	132 909	136 574
Risikoavdekkede fordringer	2 187	1 777	1 121	1 071	1 098	1 038	858
Utlån utover eller uten risikoavdekning	5 439	4 968	3 819	3 847	4 130	4 089	4 691
Margintrekk	633	316	264	242	388	279	98
Totale factoringutlån	6 993	6 429	4 676	4 676	5 020	5 116	5 451

KORTSTATISTIKK 2013

for medlemmer i Finansieringsselskapenes Forening

Omsetning (millioner kroner)

	Varekjøp	Kontantuttak	Med utsatt	Sum	Herav; Varekjøp	Herav; Kontantuttak	Herav; Sum
	totalt	totalt	betaling	totalt	utland	utland	utland
Internasjonale faktureringskort	18 403	838	0	19 241	5 235	190	5 425
Internasjonale kredittkort	83 056	17 144	1 916	102 116	21 975	3 211	25 186
Innenlandske kredittkort	619	105	389	1 113	4	1	5
Internasjonale debetkort	7 882	2 547	0	10 429	5 583	2 528	8 111
Sum omsetning	109 960	20 634	2 305	132 899	32 797	5 930	38 727

Styret

Leder:	Sjur Loen	Nordea Finans Norge AS
Nestleder:	Olav Hasund	Santander Consumer Bank AS
	Morten Guldhaug	DNB, avd. DNB Finans
	Carsten Thorne	SG Finans AS
	Anne-Christine Joys	Sparebank 1 SR Finans AS
	Rolf Sten-Andersen	SEB Kort Bank AB, Oslofilialen

Varamedlemmer

Andreas Flognfeldt	Eika Gruppen AS
Stein Ivan Solbakken	Volkswagen Møller Bilfinans AS
Anders Ree Pedersen	Leaseplan Norge AS

Valgkomiteen

Tore Haugstvedt	Nordea Finans Norge AS
Arne Hodnefjell	SG Finans AS
Tom Kirkeby	DNB, avd. DNB Finans

Varamedlem:	Hermod Bakkejord	Sparebank 1 Finans Nord-Norge AS
-------------	------------------	----------------------------------

Administrasjonen

Anne-Lise Løfsgaard	Adm. dir.
Jan Fr. Haraldsen	Direktør
Torill Alsaker	Konsulent

Finansieringsselskapenes Forening

Hansteens gate 2, Postboks 2330 Solli, 0201 Oslo, telefon 23 28 44 80, e-post: firmapost@finfo.no, www.finfo.no
Produksjon: www.dmt.no Foto: www.scanstockphoto.com

Medlemsfortegnelse pr.januar 2014

Selskap	Postadresse	Telefon	www
Bank Norwegian AS	Postboks 338 Sentrum, 0101 OSLO	02929	www.banknorwegian.no
BB Finans ASA	Postboks 103 – Minde, 5821 BERGEN	05115	www.bbf.no
BMW Financial Services NUF	Postboks 1, 1330 FORNEBU	67 11 80 40	www.bmw.no/finansiering
Brage Finans AS	Postboks 113, 5804 BERGEN	55 61 00 50	www.brage.no
Danske Bank	Postboks 1170, 0107 Oslo	06030	www.danskebank.no
De Lage Landen Finans Norge NUF	Postboks 184, 1325 LYSAKER	67 18 70 00	www.delagelanden.com
DNB – divisjon DNB Finans	Postboks 1600 Sentrum, 0021 OSLO	03000	www.dnb.no
Diners Club Norge, filial av Diners Club Nordic AB	Postboks 1589 Vika, 0118 OSLO	21 01 50 00	www.dinersclub.no
Eika Kredittbank AS	Postboks 2349 Solli, 0201 OSLO	22 87 81 00	www.eika.no
EnterCard Norge AS	Postboks 6783 St. Olavs plass, 0130 OSLO	21 31 66 00	www.entercard.no
Eurocard, filial av Eurocard AB	Postboks 1672 Vika, 0120 OSLO	21 01 55 00	www.eurocard.no
Finaref AS	Postboks 555, 1411 KOLBOTN	63 00 18 15	www.finaref.no
Folkia AS	Karenslyst alle 8B, 0278 OSLO	73 10 33 00	www.folkia.no
Forso Norge NUF	Postboks 573, 1411 KOLBOTN	66 99 71 00	www.forso.no
AS Finansiering	Postboks 7203 Majorstuen, 0307 OSLO	02259	www.finansiering.no
GE Money Bank	Postboks 8060, 4068 STAVANGER	51 83 60 00	www.gemoney.no
Handelsbanken Finans NUF	Postboks 1342 Vika, 0113 OSLO	22 39 70 00	www.handelsbanken.no
Ikano Bank AB (publ), Norway branch	Postboks 295, 1372 ASKER	66 85 86 40	www.ikanobank.no
Landkreditt Finans AS	Postboks 7833, 6022 ÅLESUND	70 15 40 00	www.landkredittfinans.no
LeasePlan Norge AS	Postboks 6019 Etterstad, 0601 OSLO	23 06 98 00	www.leaseplan.no
Nordea Finans Norge AS	Postboks 1166 Sentrum, 0107 OSLO	22 48 66 00	www.nordeafinans.no
Santander Consumer Bank AS	Postboks 177, 1325 LYSAKER	21 08 30 00	www.santander.no
Scania Finans AB – Filial Norge	Postboks 250 Leirdal, 1011 OSLO	22 79 34 00	www.scania.no
SEB Kort Bank AB, Oslofilialen	Postboks 1373 Vika, 0114 Oslo	21 01 51 00	www.seb.no
SG Finans AS	Postboks 105, 1325 LYSAKER	21 63 20 00	www.sgfinans.no
Siemens Financial Services AB NUF	Postboks 1 Alnabru, 0613 OSLO	22 63 49 00	www.siemens.no
Sparebanken Møre	Keiser Wilhelmsgt. 29/33, 6001 ÅLESUND	70 11 30 00	www.sbm.no
SpareBank 1 Finans Nord-Norge AS	Postboks 6801 Langnes, 9298 TROMSØ	02244	www.snnfinans.no
SpareBank 1 Finans Østlandet AS	Postboks 223, 2302 HAMAR	07790	www.sb1fo.no
SpareBank 1 Gruppen Finans AS	Postboks 1347 Sentrum, 6001 ÅLESUND	70 11 36 00	www.factoring.no
SpareBank 1 SMN Finans AS	7467 TRONDHEIM	07301	www.smnfinans.no
SpareBank 1 SR-Finans AS	Postboks 114, 4065 STAVANGER	04002	www.sr-finans.no
Svea Finans	Postboks 6601 Etterstad, 0607 OSLO/ Brøsetveien 168, 7048 TRONDHEIM	21 54 24 00	www.sveafinans.no
Teller AS	Postboks 333 Skøyen, 0213 OSLO	815 00 400	www.teller.no
Toyota Kreditbank GmbH NUF	Postboks 704, 3003 DRAMMEN	32 20 84 00	www.toyotafinans.no
Volkswagen Møller Bilfinans AS	Postboks 6671 Etterstad, 0609 OSLO	24 03 33 01	www.bilfinans.no